N:o 260 (149) 1909

TAMPEREEN SANOMAT

Tiistaina marraskuun 9 p. — Kuusi kertaa viikossa ilmestyvä aamulehti — 5ides vuosik.

Puhelimet:

Uutisosasto	1014
Päätoimittaja / Toimitussihteerit	918
Taloudenhoitaja	1017
Konttori	917
Kirjapaino	529
Nuors. Piirihallinto	1014

6 p. painoksen tilaushinnat:
Tampereella ja maaseudulla, asiamiehiltä tahi lehden konttorista tilattuna: 1/1 v. Smk. 10:—, 1/2 „ „ 5:—, 1/4 „ „ 2:50, 1 kk. „ 1:—. Postista tilattuna: 1/1 v. Smk. 11:—, 1/2 „ „ 5:50, 1/4 „ „ 3:—, 1 kk. „ 1:—.

3 p. painoksen tilaushinnat:
ovat Tampereella ja maaseudulla, postissa, asiamiehillä ja kontt. tilattaessa 1/1 v. Smk 5:50, 1/4 v. Smk. 1:50, 1/2 „ „ 2:75, 1 kk. „ —:60.

Venäjällä ovat tilaushinnat samat kuin Suomessa.
Ulkomalla: 1/1 v. 25 Smk., 1/2 v. 12:50, 1/4 v. 6:25, 1 kk. 2:50.

TOIMITUS:
Kyösti Kanniainen.
Vastaava toimitt., tavataan toimist. 1—3.
Pontus Artti. John Zidbäck. Toim. siht.
Anton Sinikallio.
TOIMISTO Aleksanterinkatu 22.
Avoinna klo 12 a. p.—12 yöllä.

Ilmotushinnat ovat tekstin edellä 9 penniä ja tekstin jälkeen 7 penniä millimetriltä. Sisäsivuille vaadittavista ilmotuksista lasketaan 20 pros:n korotus ja etusivun pohjahinta. Määrätyille paikoille vaadittavista ilmotuksista 10 pros:n korotus ulkosivuilla. Kuoleman ilmotukset vähintäin 3 mk. ja jokaisesta värssystä tahi surusaaton ilmottamisesta 1 mk lisää. Kiitoksesta 1:50. syntymä-, kihlaus- ja vihkimäilmotuksista 2 mk. Vähin ilmotusmaksu on ennen tekstiä 80 p:iä ja jälkeen tekstin 60 p:iä. Ulkolaisista ilmotuksista ovat vastaavat hinnat 11 ja 9 penniä millim. Väkijuomailmotuksia ei oteta. Seisovista ilmotuksista myönnetään alennusta. Vaihtoilm. välitetään kaikkiin lehtiin.
Ilmotuksia ja tilauksia otetaan, paitsi konttorissa, myöskin Havannan tupakkakaupassa, kosken länsip. Kauppakadulla

Lehden konttori:
Aleksanterink. 22. Avoinna 8—6 päiv.
Taloudenhoitaja
tavataan 9—2 ja 4—6.
Lehd. kotiinkanto 1 mk. vuod.

Tampereen Säästöpankki
on ottanut käytäntöön siron
Kotisäästölippaan.
Lippaita saa ken haluaa, tallettamalla neljä (4) markkaa.
Säästöpankki ottaa vastaan suurempia ja pienempiä talletuksia ja maksaa niistä korkeimman koron 5 % sisäänpanopäivästä, ja vaatii ainoastaan kolmen (3) kuukauden irtisanomisajan suuremmille määrille.
Tampereen Säästöpankki.

Kurssit.

Suomen pankki marrask. 3 p. 1909.

		Ostoh. Kurssi Smk.	Osto-kurssi Smk.
Pietari	t. k.	268 60	266:66 2/3
	30 pp.	—:—	263: 60
London	t. k.	25: 42	25: 27
	90 pp.	—:—	25: —
Berlin	t. k.	199: 90	99: 90
	30 pp.	—:—	99: 50
Antwerpen	t. k.	199: 70	99: 70
	30 pp.	—:—	99: 20
Hamburg	t. k.	124 10	123: 80
	30 pp.	—:—	123: 20
Lyyhdyt	t. k.	124: 10	123: 80
	30 pp.	—:—	122: 20
Berlin	t. k.	124 10	123: 80
	30 pp.	—:—	122: 20
Tukholma n. M.	t. k.	124: 10	123: 80
	30 pp.	—:—	122: 20
Amsterdam	t. k.	209: 30	—:—
	30 pp.	—:—	206: 50
Tukholma		139: 30	138: 50
Kristiania		139 30	138: 50
Köpenhamina		139: 30	138: 50

Päivälista.

Awoinna on joka arkipäiwä:

Rahatoimikamari klo 10—2 päiw.
Maistraatin kanslia 10—2 päiw.
Tullikamari ja pakkahuone pidetään awoinna toukokuun 1 p:stä marraskuun 1 p:ään 9—3, marraskuun ajan 9—2, muun ajan wuotta 10—2. Sitä paitsi on tullikamari laskujen maksamista ja pakkahuone tawarain ulosantamista warten yhys-, loka-, marras- ja joulukuun awoinna puoli tuntia yli määrätyn ajan.
Rautatien tawaratoimistot pidetään awoinna: menewäin tawarain toimisto klo 8 aam.—6 illalla, tulewain tawarain toimisto klo 8 aam.—6 illalla, paketti- ja pikatawaratoimisto klo 8 aam.—6 illalla, sekä asemakonttori kiertomatkapilettien tilausta warten klo 8 aam.—6 illalla. — Sunnuntaisin ja juhlapäiwinä otetaan wastaan ja annetaan ulos ainoastaan pikatawaa tawaraa klo 8—9 aamulla.
Kirkkokonttori 9—12 a.-p.
Elintarpeiden tarkastusasema aamusin klo 8—10, Kauppahallitalossa. Telef. 288.
Terweyshoitolautakunnan toimisto aw. 12—2. Ensim. kaupunginlääkäri tawat. 1—2.
Kaupunginwoudin konttori klo 9—11 a.-p. kauppahallitalossa.
Kaupungin insinööri tawat. klo 10—12.
Kaupungin arkkitehti tawat. klo 10—11.
Kaupungin sähkölaitoksen imp. klo 10—11.
Tampereen rakennuskonttori 10—12.
Köyhäinhoitajanja: waiwaishoitokansliassa klo 8—9 aamulla.
Holhouslautakunta klo 12—1 päiwällä Waltuuston kansliassa.
Waltuuston kanslia: Kaupungintalolla klo 1—2 päiwällä.
Kaupunginpalwelijain konttori Raastuwanoikeuden odotushuoneessa aw. klo puoli 9—10 a.-p.
Waiwaishoitohallituksen wirkahuone kaupungin talossa awoinna klo 10—2 a.-p.
Makuuton rokotus joka torstai klo 10—12 a.-p. Kuninkaankatu 36, käynti pihan puol.
Tampereen Säästöpankki. Awoinna joka arkipäiwä 12—3 päiw. perjantaisin ja lauwantaisin 6—8 i.-p.
Yleinen sairashuone, Läntinenk. 48—50, otetaan sairaita wastaan 1—2 päiw. waikessa taudin kohtauksissa muinakin aikoina.
Kulkutautisairaala, Koulukt. 9 ja uusi lawantautisairaala (tel. 943). Sairaita, joilla on läätärin suositus, wastaanotetaan joka aika päiwästä, mieluimmin kuitenkin ennen klo 12 p:wällä. Sairaita saa käydä tapaamassa, tai niiden tilaa tiedustamassa klo 3—4 i. p. Telefonitse pyydetään niiden tilaa tiedustamaan mieluimmin waan klo 2—4 i. p.
Kaupungin kansankirjasto awoinna joka arkipäiwä klo 6—puoli 9, paitsi lauwantaisin klo puoli 6—8. Puutarhak. 28. Suomi-osasto awoinna joka arkipäiwä klo 10—a. p. —4 i. p. Käynti lukusalista.
Kaupungin lukutuwat: I Puutarhak. 23. II Wiinikankatu 18; III Moisiontakatu 33; IV Amurinkatu 7, owat awoinna klo 10:stä aamulla klo 9:ään illalla.
Kansakoulujen tarkastaja on tawattawissa klo 7—8 a.-p.
Nuorten Miesten Kristill. Yhd. awoinna joka päiwä klo 6—9 i.-p. Hospits Emmaus.
Hämeen Museo Näsinlinnassa arkipäiwinä klo 10—6; sunnuntaisin klo 10—2.
Kansakoulujen tarkastaja on kouluasioissa tawattawissa koulupäiwinä Kauppahallitalossa, Hämeenkatu 19, kello puoli 12—puoli 1 päiwällä.

Postikonttori pidetään awoinna Lokak. 16 p:stä 1909:

Arkipäiwinä:

Toimisto yksinkertaisten sisäänkirjottamattomien lähetysten wastaanottoa ja posimerkkien myyntiä warten klo 8 a. p.—8 i. p.
Toimisto lähtewien sisäänkirjoitettujen, wakuutettujen, wapaakirjelähetysten ja pakettien wastaanottoa warten klo 9 a.-p.—6,30 i.-p.
Kaikenlaatuisia postilähetyksiä ulosannetaan 9 a. p.—6,30 i. p.
Toimisto postisäästöpankkia, postiosoituksia ja sanomalehtitilauksia warten klo 9 a. p.—6,30 i.-p.
Wakuutus, sisäänkirjoitus ja wapaakirjelähetykset sekä paketit owat kontioriin jätettäwät mennäkseen junalla:
Klo 1,20 i.-p. eteläänpäin wiimeistään klo 12,15 päiw.
Klo 1,34 i.-p. pohjoiseen wiimeistään klo 12,15 päiw.
Klo 1,40 i.-p. Poriin wiimeistään klo 12,15 päiw.
Klo 5,45 i.-p. eteläänpäin wiimeistään klo 4 i. p.
Maaposteille Teiskoon ja Ylöjärwelle Mesfukhlään, Aitolahdelle, Kämmenniemelle, Pirkkalaan klo 1,50 i.-p.

Sunnuntaina ja juhlapäiwinä:

Toimisto yksinkertaisten sisäänkirjoittamattomien lähetysten wastaanottoa ja postimerkkien myyntiä warten klo 9—11 a.-p. ja 2—2,30 ja 6,30—7 i.-p.
Toimisto menewiä lähetyksiä warten klo 9—11 a.-p.
Toimisto tulleiden postilähetysten ulosottoa warten klo 9—11 a. p. ja klo 2—2,30 i.-p. yksinkertaisia lähetyksiä.
Toimisto säästöpankkia ja postiosoituksia ja sanomalehtitilauksia warten klo 9—11 a. p.
Kirjelaatikot tyhjennetään joka päiwä klo 11 a.-p., 3 i.-p. ja klo 8,30 illalla sekä sitäpaitsi Scheelen apteekin ja Sumeliuksen talon kulmassa olewat laatikot tyhjennetään postia kuljetettaessa rautatieasemalle. Postikonttorin seinään sijoitetut kirje- ja ristisidelaatikot tyhjennetään wiimeistään wähän ennen postien lähtöä ja rautatieaseman laatikot 10 min ennen postijunien lähtöä.

Amurinmaan postiasema
pidetään awoinna:

Arkipäiwinä: Klo 9—12 a.-p. ja 2—4 i.-p. Sunnuntaina ja juhlapäiwinä klo 8—10 a.-p.

Pispalan postiasema
pidetään awoinna:

Arkipäiwinä: Klo 11—12 a.-p. klo 2,30—4,30 i.-p. ja 7—8 i.-p. sunnuntaina ja juhlapäiwinä klo 2,30—4,30 i.-p.

Juhannuskylän postiasema
pidetään awoinna:

Arkipäiwinä: Klo 9—11 a.-p. 2—4 i.-p. Sunnuntaina ja juhlapäiwinä klo 9—11 a.-p.

Tampereen rautatieaseman postiasema
pidetään awoinna:

Arkipäiwinä: Klo 10—1,30 päiw. klo 3—5,30 i.-p.

Sunnuntaina ja juhlapäiwinä: klo 12,30—1,30 päiw. ja klo 4,30—5,30 i.p.
Huom. Sisäänkirj. lähetysten wastaanotto lakkaa 10 min. ennen junain lähtöä.

Kirjeet kannetaan kotiin:

Arkipäiwinä:

Kaupungissa 8 a.-p. 2 i.-p. ja 6 i.-p. yksinkertaisia ja klo 8,30 a.-p., 2 i.-p. ja 6 i.-p. arwopostia.
Lapinniemelle ja Järwensiwulle klo 8 a.-p. ja klo 2 i.-p.
Pispalaan ja Pyhäniille klo 2 i.-p.
Sunnuntaina ja juhlapäiwinä klo 2 i.p.

Maapostit lähtewät:

Kämmenniemelle maanantaina, tiistaina, torstaina, perjantaina ja lauwantaina klo 2 i.-p.
Teiskoon maanantaina, tiistaina, torstaina, perjantaina ja lauwantaina klo 2 i.-p.
Ylöjärwelle maanantaina, tiistaina, torstaina, perjantaina ja lauwantaina klo 2 i.-p.
Mesfukhlään joka päiwä klo 2 i.-p.
Aitolahdelle klo 2 i.-p.
a) Purjehduskautena (1 p:stä kesäkuuta 1 p:ään marrask.) joka päiwä.
b) Kelirikon aikana marras- ja toukokuussa maanantaina, tiistaina, torstaina ja lauwantaina.
c) talwiaikana (1 p:stä joulukuuta 1 p:ään toukokuuta) muina wiikonpäiwinä paitsi sunnuntaina.
Pirkkalaan joka päiwä klo 2 i.-p.

Aikataulu postien kuljetuksesta höyrylaiwoilla purjehdusaikana w. 1909.

Kaikenlaatuista postia kuljetetaan:
a) Tampereen—Toikon ja Kurun wälillä, (höyryl. Aune läht. joka arkip. klo 3 i. p.).
b) Tampereen—Toikon ja Muroleen wälillä, (höyryl. Pohjola ja Tampere läht. joka arkipäiwä wuorotellen: Pohjola klo 10 ja Tampere 9 a. p. paitsi lauantaisin Pohjola klo 5 i.p.).

II. Sisäänkirjoitetun ja yksinkertaisen postin kuljetus:
a) Tampereen—Ruhalan wälillä, (höyryl. Pohjola ja Tampere.).
b) Tampereen—Teiskon wälillä, (höyryl. Teisko läht. joka arkipäiwä klo 3 paitsi lauantaisin klo 6 i. p.).

III. Yksinkertaisen, sisäänkirjoittamattoman postin kuljetus:
a) Tampereen—Ruoweden ja Wisuweden wälillä, (höyryl. Pohjola ja Tampere).
b) Tampereen ja Aitolahden postipyssäkin wälillä, linjalla Tampere—Junkkarin laiwasilta, (höyryl. Lokki läht. joka arkip. klo 2,30 i. p. ja pyhäpäiwinä klo 10 a. p.).

Ammattiosotteita.

Asianajajia:
Einar Ahlman ja Yrjö Pulkkinen
Lakiasiaintoimisto, Hämeenkatu n:o 20, Kons. Blom'in talo. Av. 9—8.

von Bonsdorff & Sohlberg.
Avoinna 9—8 päiwällä Puhelin 1004. W:m Sandbergin talo.

Gummerus & Björkstén
Sumeliuksen talo. Avoinna 9—4.

PROCOPÉ & SOIVIO
Avoinna 9—4.

Werner Palander ASIANAJOTOIMISTO Kauppatori 7. Hoitajat: varatuomari V. PALANDER ja KOLIS.

Asianajajia Helsingissä:
Castrén & Snellman, Aleksant. k. 42. Tel. 785 ja 2279.
Jonas Castrénin Asianajatoimisto Erottaja 4, klo 10—2, 5—7. Telef. 1285
Heikki Ritavuori lakit. kand. Aleksanterink. 10, av. 10—4.
Fredrik Tuuring, Asianajo- ja Liiketoimisto E. Esplanaatink. 8, 10—1/2 4. Tel. 51 12 & 1218
Castrèn, Kaarlo, P. Espl. 39, 10-1/2 4, t. 4264

Asianajajia Turussa:
HUGO LILIUS, Senaattori, puhel 1122
Turun Lakiasiain toimisto. Omist. ANTTI MIKKOLA, lakit. kand

Maanmittaustoimistoja:
Niklas Järnefeltin Maanmittaustoimisto Laukontori 8, 4:s kerros. Puh. 127. 9—1 ja 3—6.

Vakuutuskonttoreja:
G. W. Osonen
Hämeenk. 9 Tel. 580. Kontt. av. 9-2, 4-7
Ensimäinen Venäläinen vakuutusyhtiö perustettu 1827
Palo- ja tapaturmavakuutuksia.
Asiamies: AXEL ENGSTRÖM. Konttori Hämeenkatu 5, telef. 362.
PATRIA Tapaturmavakuutus O.-Y. Fedi Procope & Co. Pääasiam. Reb. Witting ja Arth. Laurent
Palo- ja henkivakuutus „SVEA“ Telef. 196. ALFRED SELIN. Konttori Tampereella, Hallituskt. 11

Matkailijakoteja:
Hotelli KALEVA Läh. asemaa tel. 783. Huoneita 1 m:kasta kork. hint., raitt.-ravintola.
Matkailijakoti Karjala läh. asem. Verkateht. ja Viinikank. kulmassa. Puh. 982
Raittiusravintola „ONNELA“ (Pajula Puutarhakatu 12 b.
Rosa Sjöstedt Matkust.-koti „MARTTA“ Puutarhakatu 6. Telef. 342.
Matkustajakoti „RAUHALA“. Puutarhakatu N:o 6. Telef. N:o 362.
Patria Huoneita matkustaville 12. Rautatienk. 12. Telef. 838
Raittiusravintola, matkustajakoti IMATRA, Pallavatehtaank. 19. A. BJÖRNINEN
Matkailijakoti ja Kahvila PUNKAHARJU Aseman lähellä Hämeenk. 4, tel. 296.

Lasinleikkuuliikkeitä:
Vigrenin lasinleikk.-liike, Koivok. 25, telef. 556.
Tamp. ikkunapuhdistus ja Lasinleikkausliike Läntinenk. 32. Av. 8—6. Puh. 83
Hj. Lindrènin Kehyslista ja Lasinleikkausl. Verkat.k. 4. P. 1081

Kirjansitojia:
O. F. Rae Rongank. 12. Tampere. Telef 518
Kirjansitomo JUVENIUS ja KUMPP Koskikatu 11.
E. VINERLAAKSO, Kirjansitomo. Kuninkaankatu N:o 16. Telef. 6 48.

Kellosepänliikkeitä:
J. V. Lindroos Kellosepänliike. Tampere, Kauppakatu 9. Puhelin 513.

Huonekaluliikkeitä:
Ansion Huonekaluliike Satamak. 9 Telef. 878
K. G. Virtanen Puuteollisuusliike Kaivokatu 5. Tehdään huonekaluja uusia ja laitetaan vanhoja.

Räätälliliikkeitä:
J. R. Hakanen Hämeenkatu 28 Telefooni 819
D. Koskinen Hämeenkatu 29, 2 kerros
Räätäli A. KUULA Hämeenkatu 31
Räätäli Kustaa Lehmus Satakunnan ja Rautatienkadun kulmassa
Räätäli Eero Leinonen Puutarhak. 14 Telef. 378
L. Manner Kauppatori N:o 5 Telef. 257.
A. SAVOLAINEN, Läntinenk. 13.
TAMP. VAATETEOLL. LIIKE Linnajärvi & M. Penttinen, Kuninkaank. 30. Tel. 1144
Räätäli EMIL TERÄS Viinikankatu 36.
Alex Valtosen RÄÄTÄLI- & PARTURILIIKE Kyttälänkatu n:o 5.
Räätäli S. VIHERLUOTO Kyttälänkatu 5.

Ruokatarjoiluja:
EDV. LUMME. Kansankeittiö ja kahvila Läntinenkatu N:o 16.

Tamp. kunnan Työnväl. toim. avoinna klo 10—1 a.-p. miehille ja 4—5 i.-p naisille paitsi lauantains klo 10—2 päiv Osoite: Länsi Puistok. 10 Telef. 484.

KANGAS ja SEKATAVARAKAUPPA Soukkakatu 1. Telef. 955. I. S. Valden.

SUOMALAINEN PIKAKIRJOITUSTOIMISTO Helsinki, Vuorikatu 11. Tampere, Aleksanterinkatu 27.

Pappien ostteita:
W. Haweri, Satamakatu 16. Telef. 573.
K. H. Seppälä, Wiinikank. 18 Telef. 1242

Lääkareitä:
Ahlman, J., puistok. 29, 10—12 ja 5—1/2 7.
Björkqvist, Itäinenk. 20, 9-12 ja 6-7 i.-p.
R. Emeleus, Kauppak. 2. 9—11 ja 6—7.
Frestadius, Molinin talo 1/2 9—11; 4—5, pyh. 9—11. (Last. taut. ja weneer.).
Grönholm, Itäinenk. 26 ark. 9—11, 6—7.
K. A. Hoffström, Hämeenk. 23, ark. 9—12.
Tri Holck, Hermotaut. Kauppatori 21. Keskiw. ja lauwant. 8—9 e. pp.
af Hällström, Kauppatori 21, 9—11 ja 5—6, puhelin 291.
Idman, Mustanlahdenk. 24, arkip. 9—11 a.-p.
O. Schrowe, Tammelan puistok. 23, klo 8—11 a.-p., 4—5 i.-p., pyh. 10—12 a. p. Puh. 903.
Tohtori Mäkkylä, Kansallispankin talo 1/2 9—11, 1—2, 5—7. Tel. 118.
Nyman, Kauppat. 7 8—11 ja 5—6, pyh. 9—11. Sisä- ja last. taut. sekä weneer.
Anna Wikander, Häm. k. 23. 9-11; 6-7 ark.
Wirzenius, silmälääkäri, Itäinenk. 11. 9—11, 6—7.
Terweydenhoitotoimisto Hämeenkatu 19, Kauppahallintal., puh. 288, aw. 12—2, 1:nen kaup. lääk. (as. Kauppat. 21, 9—11, 5—6, puh. 291) taw. toim. 1—2.
Taarlo Palkanen, kunnan- ja rautatienlääkäri Toijalassa, klo 9—11 ja 1—2.

Hammaslääkareitä:
Lea Bergbom, Itäinenkatu 11 A. 10—11 ja 1/2—1/2 3. Puhelin 1243.
Freng, L., Kauppatori 5. 12—1 p. Telef. 344.
Karin Johansson, Läntinenk. 27, 12—1 paitsi lauantaisin.
Rauwals, T. E. Kansallis-Pankin talo. Kauppak. 4. Arkip. 10—12.
Otto Westphal, Kauppatori 7. 11—5 pyhäsin 10—11. Telef. 1288.

Eläinlääkareitä:
M. Herwa, Alekf.k. 88, puh. 1184, klo 10—1.

Hierojat ja sairasvoimistelijat:
Aliol Hymander Selinin talo. Telef. 1122.
ANDRA KOSKINEN Mustanl. k. 20. t. 760
Bruno Florström Kirkkokatu 8. Tavat. 10—11 ja 7—8.
Maria Palo Puutarhak. 11, telef. 813
Anna Molin Läntinenkatu 21, 10—11 ja 3—4 telef. 1002.
LYYLI HAGAN, Läntinenk. 27. Puh. 473. Tavataan 10—12 a.-p.
Kertta Haarla, Verkateht. k. 14, Puh. 742
Maria Owaska, Papink. 10.

Kätilöjä:
LISE ALWÉN Järwensiwu 22. Puhelin 786.
Mandi Lampén, Mustanl. k. 19. Puh. 52.
IDA WÄÄNÄNEN, Itäinenk. 14. Puh. 999

Tamp. Sanom. Konttori
wälittää ilmoituksia kaikkiin lehtiin ja aikakauskirjoihin. Yksi käsikirjoitus ja yksi lasku eri lehtien omilla hinnoilla.

O. & J. STRANDELL
HERRAMINVAATETUSLIIKE
Erikoisuus. Kauppakatu 6.

Lukijat, suosikaa ostoksillanne niitä liikkeitä, jotka ilmottawat Tampereen Sanomissa!

TAMPEREEN TEATTERIN
Suuret
Arpajaiset
Tampereen SEURAHUONEELLA kuluvan marraskuun 13 p:nä.

Arvokas
ILTAMA
samana päiwänä Kaupungintalon juhlasalissa.
Lähemmin vast'edes. 8511

Suomen Yhdys-Pankki
Perustettu 1862.
Omat varat 31,000,000:—
Ottaa rahaa korkoa kasvamaan:
5 % maksetaan rahoista.
Karttuvalla talletustililläkin ja Talletustililläkin muuttuvalla korolla.
3 % hyvitetään juoksevalla tililläkin
Toimittaa kaikkia pankkialalle kuuluvia tehtäviä.
Toimia voidaan pankille antaa kirjeellisestikin. 180

O.-Y. TERRA Hämeenläänin Maanmittaus- ja Kiinteimistö-välitystoimisto.
Pääkonttori Hämeenlinnassa. Kasarmikatu 77. Avoinna 9—3. Puhelin 320.

Kansallis-Osake-Pankki.
Osakepääoma 9,000,000 mk. Vararahastot 8,900,000 mk.

Helsinki. Hamina. Hanko. Heinola. Hämeenlinna. Iisalmi. Joensuu. Jyväskylä. Jämsä. Kajaani. Kemi. Kokkola. Kotka. Kouvola. Kuopio. Käkisalmi. Lahti. Lappeenranta. Loimaa. Mikkeli. Nurmes. Oulu. Pori. Porvoo. Raahe. Rauma. Riihimäki. Rovaniemi. Salo. Savonlinna. Sortavala. Tampere. Turku. Uusikaupunki. Vaasa. Vammala. Viipuri.

Pankki ottaa vastaan rahoja korkoa kasvamaan: Talletustileille, talletusconttokurantille, säästökassatilille ja juoksevalle tilille.
Pankki myy: Postilähetysvekseleitä, ulkomaalla maksettavia vekseleitä ja osoituksia, matkakreditiivejä ja kiertomatkakreditiivejä.
Pankki diskonttaa koti- ja ulkomaalla maksettavia vekseleitä, ostaa ja myy obligatsioonejа ja ulkomaan rahaa sekä ostaa kuponkeja, myöntää lainoja, kassakreditiivejä ja remburssikrediittejä, toimittaa rahanperimisiä, maksuja ja rahalähetyksiä koti- ja ulkomaalla. 931
Pankki välittää arvopaperien ostoa ja myyntiä.
Toimia voi pankille antaa myös kirjeellisesti.

Puhdasta KAAKAOTA
HYVÄÄ ja RAVITSEVAA
jauheena ja palasissa - - - -
Valmistusta valvoo ylinnä prof. Taav. Laitinen.
O.-Y. WESTERLUND ja KUMPP.
2017

Kokouksia.

Suomalainen Naisliitto
kokoontuu torstaina t. k. 11:sta p:nä klo 7 illalla Vikströmin kahvilassa. — Keskustellaan tärkeistä asioista.
8514 Käsityöt mukaan!

Pojat ja tytöt
Hyvää ansiota saatetaan tulette samusin myymän Tampereen Sanomia!

Huweja.

Tampereen Teatteri
Keskiviikkona Marrask. 10 p:nä 1909; klo 1/2 8 illalla
FRIEDRICH von SCHILLER'in 150-vuotisjuhlana 8511
Wilhelm Tell
5-näytöksinen näytelmä (12 kuvaelmaa) Kirj. Friedrich von Schiller. Suom. Eino Leino.

Schiller-Feier
Mittwoch den 10 November abends 8 Uhr im Festsaale des Stadthauses.
PROGRAMM:
Festouverture.
Prolog.
Festrede.
Gesang.
Deklamation.
Sonate v. Beethoven.
Recitation.
Schlussbild zu Schillers Glocke.
Eintrittskarten à 1 mk. sind am. Eingange zu erhalten
Deutscher Verein.

Helsingfors Lustspelsturné
HUOM! Seurahuoneella HUOM!
Hildi Vaernmarkin ruotsalaisesta teatterista vierailunäytäntö.
Tiistaina marrask. 9:tenä p:nä klo 8 ill.
Har ni något att förtulla?
3-näytöksinen ilveily kirj. Hennequin.
Keskiviikkona marrask. 10:nä p:nä klo 8 ill.
Den blå rottan.
3-näytöksinen ilveily kirj. Engel ja Horst.
Torstaina marrask. 11:sta p:nä klo 8 ill.
Före vigseln.
Kirj. Artur Schnitzler.
Mordbrännaren.
Kirj. Heyrman.
Herra Villiam Larsson näyttelee 7 eri osaa. Pilettejä joka päivä Lyytikäisen kirjakaupassa.

Elävien kuvien näyttämö
Hämeekatu 8.
Uusi OHJELMA:
Tämän viikon ohjelma on sellainen ettei Tampereella ole moista koskaan ennen nähty. Kun on varmaa, että yleisöä tulee olemaan tungokseen asti, huomautamme että aikaisemmissa näytöksissä saa helpommin paikkoja.
1. Tunteellinen varas. Erinomaisen hieno huva.
2. Agra, kaupunki Bengalissa. Lumoavan kaunis luonnonkuva. Väritetty.
3. Keisari Neero ja Rooman palo. Film d' Art. Kuvassa, jossa esiintyy monia satoja henkiläitä, on äärettömillä kustannuksilla komistettu jommoisesta ei meillä täällä Pohjolassa ole aavistustakaan. SISÄLLYS: Nero kohtaa Poppean Nero hylkää puolisonsa Octavian. Poppean voittokulkue Roomassa. Nero antaa käskyn murhata keisarinna Octavin. Neron hurjasteleminen. Palatsiin tullessa näemme kuinka hekumallinen hovi jumaloltsee Baccusta ja kauniit puolialastomat naiset liehakoitsevat. Tästä elämästä on seurauksena Rooman kapina. Nero antaa poltaa Rooman. Tämä osa kuvasta on kokoonpantu hämmästyttävän luonnollisella tavalla, joka saa katsojan unohtamaan, ettei kuva olekaan todellinen. Neron omantunnon tuska. Nero näkee kristittyjen palavan soihtina. Neron pako ja kuolema. Kuva esitetään meillä parhaiten, niinkuin kaikki muutkin kuvat tässä kaupungissa, ja meidän taiteellista kuviin sovittua musiikiamme älköön unohdettako.
HUOM.! Kuva on suuremmoisin mitä koskaan ennen on näytetty . . . . HUOM!
4. Taistelu Koleeraa vastaan Pietarissa. Suurenmoinen kuva Punasen ristin nopeasta toiminnasta. Näytetään ylimääräisenä kuvana.
5. Yksinkertainen tarina. Erinomaisen liikuttava kuva.
6. Vastahakoinen läskimakkara. Sanomattoman hupainen.
8334 O. Y. Maat ja Kansat.

Ilmotuksia.

HUOMI 8521
KAHVILA TUULENSUU
Kauppakatu 13:sta. Pianon soittoa joka ilta 8—11, puh. 1258.

Auto Valo. 8531
paras petrooli hehkulamppu on nähtävänä ulkovalaistusta varten Pohjoismaiden pankin pihalla ja sisävalaistusta varten Hämeenkatu 15 insinööri Durchman'ille, joka myös ottaa tilauksia vastaan.

Tampereen Osake-Pankki
Osakepääoma Smk. 3,000,000.
Vararahasto Smk. 350,000.
Pääkonttori Tampereella.
Haarakonttoreja Hämeenlinnassa ja Tyrvään Vammalassa.
Korkein korko
Talletustileillä: 5 %
Juoksevalla tilillä: 3 %

POSTELJOONIT
toimeenpanee 8522
ILTAMAN
Pellavatehtaan Juhlasalissa lauantaina t. k. 13 p:nä alkaen klo 7 ill.
OHJELMASSA on:
Alkusoitto, Rautat. torvisoittok.
Runo, hra E. Sivén.
Laulua, Postelj. miesklooori.
Soittoa.
Satu, hra E. Sivén.
Näytelmäk. Metsänpovessa
Kone- ja Met. A. O:n h. t. k.
Voimistelua, esitt. Pyrinnön miesv. Tanssia.
Lippuja saatavana ennakolta posteljoonilta à 75 penniä. Ovelta 1 mk.

Biografiteatteri
Commercissa.
Tänään uusi OHJELMA:
Mustalaisen romaani. Hyvin jännittävä ja huvittava
Aqur-rannikko, ihana maisemakuva.
Vannsee.
Velvollisuutensa unohtanut äiti.
Perintö, hillittömän koomillinen.
HUOM! Katso lähemmin ohjelmaa 8519

Waltiopäiwäkirje.

VII.

Luokkawihaa on näinä päiwinä ja öinä lietsottu sosialistien puolelta entistään kiihkeämmin. Tilaisuuden siihen on tarjonnut hallituksen esitys ajetuksiksi työntekijäin suojelemisesta teollisuus- ja ammattitöissä. Asia sosialistien puolelta käsitetään niin, että nyt jos koskaan on porwareilta kiristettäwä työntekijöille niin paljon etuja kuin suinkin mahdollista ja, jotta se onnistuisi täytyy kaikki agitatsionin ajeet ja taktiikan temput ottaa käytäntöön. Täytyy ajettaa suuresti liioteltuja waatimuksia, jotta olisi tinkimisen waraa, kun yhteen sowitteluun ryhdytään. Suojelusmääräyksiä koetetaan ulottaa kaikkiin elinkeinoihin ja koko laajuudessaan. Sosialistit yksin julistetaan työntekijäin tilan tuntijoiksi ja asianajajiksi, jotawastoin porwarit selitetään olewan yksinomaan työnantajain edun walwojia. Pidetään pitkiä puheita lehtereitä warten asioista, jotka moneen kertaan on waliokunnassa ja suuressa waliokunnassa esitetty ja torjuttu. Puhuja wilkaseekin woimasanoja laajuissaan lehteriille, nähdäkseen, minkä waikutuksen se siellä tekee. Häikäilemättä tunnustetaan asetettawan luokkaedut yhteisen hywän edelle eikä myönnetä työntekijän edun mäsään sowelluwan työnantajan etuihin. Ei edes tunnusteta työnantajan silloinkaan menettelewän työntekijän aseman helpoittamiseksi, kun ottaa työhönsä joko alaikäisen työntekijän, waikka se tapahtuukin wanhempain tai holhoojain nimenomaisesta pyynnöstä. Woisihan työnantaja tulla toimeen ilmankin lasten, nuorten työntekijäin ja naisten työtä, jollei pitäisi samalla silmällä työläisperheen toimeentuloa sekä sitä, että nuorisoa aikanaan tottuu säännöllisen työhön tai ammattiin. Saattaakin käydä niin, että monella työalalla häwiää erikoismääräysten suojaamat työntekijät, jos nämä määräykset säädetään liian ankariksi.

Woisihan tässä antaa sosialistien saada tahtonsa ajetuksiksi ja työntekijät kokemaan niitä seurauksia, mitä sellaisesta ajetuksesta olisi, mutta kun nämä seuraukset käytännössä ilmenewät wasta muiden ikäwyksien yhteydessä ja kun ne kansalaiset, joita ajetuksen ikäwät seuraukset kohtaisiwat, tuskin kykenisiwät ajettamaan syitä ja seurauksia oikeaan suhteeseen keskenään, niin on niiden, jotka kykenewät tätä puolta tajuamaan, estettäwä asiain päättelemisen siihen suuntaan. Tunnettua myöskin on, mitä waikeuksia nykyaikana on hallituksen esitysten saamisessa. Jos niissä esityksissä, joita joskus onnistutaan saamaan, tehdään perinpohjaisia ja periaatteellisia muutoksia, woi ennakolta jo aawistaa, ettei sellainen eduskunnan päätös tule wahwistetuksi. Tätä käsitystä ei kuitenkaan woida tarpeeksi pontewasti eduskunnassa esiintuoda, sillä se heti selitetään joko uhkaukseksi tai wetoamiseksi hallitukseen, jotta se jättäsi päätökset wahwistamatta, ikäänkuin ne, joiden neuwoista eduskunnan päätöksen wahwistaminen nykyisin riippuu, wähimmäsjäkään määräsjä kiinnittäisiwät huomiota siihen, mitä eduskunnassa taholta tai toiselta sawotaan.

Wäsyneinä sosialistien kanssa kinasteluun on eduskunnassa jotenkin laajalle lewinnyt ajatus, että koko asia olisi tällä kertaa pantawa lepäämään, jottei sopimattomalla ajetuksella tuhottaisi kokonaan meidän alkawaa teollisuuttamme. Enempi puoli porwareita on kuitenkin sitä mieltä, että wieläkin olisi yritettäwä ajetuksesta walmista, koska kieltämätöntä on, että suojeluslaki wäärinkäytösten ehkäisemiseksi todellakin tarwitaan, jotawastoin ei ole mitään takeita, tulisiwatko sosialistit järkiimsä asian lewäteessä. Waikkei tietysti sosialistien uhkaus siitä, että porwarien kerran on myönnettäwä itkienkin se, mitä he waatiwat, waikuta kehenkään itsenäiseen edustajaan, on ajetusta wiimeiseen asti koetettawa saada niille perusteille rakennetuksi kuin hallituksen esityksin.

* * *

Rasittawan pitkiksi oliwat säätywaltiopäiwilläkin wenyneet ne täysistunnot, joissa käsiteltiin rautatieasioita ja samanlaisiksi näkywän ne täywän uudessa eduskunnassakin. Ja luonnollista se onkin. Jokainen edustaja tuntee ainakin oman seutunsa olot sekä kykenee sen perusteella sanomaan jotakin radan hywäksi, jota sinne pyydetään tai joka muuten on kotiseutua lähinnä. Kyetään myöskin wäittelemään kilpailewaa rataa wastaan ja näitä taitoja käytetäänkin erittäin suuressa määräsjä.

Edullinen rahainsijoitus.

Keskikokoinon maatila

Tampereen—Toijalan radan varrella 1 km. asemalta, pinta-alataan 225 ha, josta peltoa 25 ha., suoviljelystä 35 ha. Maat kaikki lähellä. Nuori kasvava metsä, rakennukset hyvät, höyrytappuri y. m. irtaimisto hyvä.
Hinta 55,000 markkaa.

Kaupunkitalo

Amurin kaup. osassa Tampereella erinomaisessa kunnossa.
Hinta 23,000 markkaa.
Tuotto 2,000 „
Käteistä 5,000 „
Hyvälle ostajalle jätetään talon kiinnitystä vastaan seisomaan 15,000 markkaa.
Lähemmin 8253

Tampereen Välityskonttori Osakeyhtiö.
Keskusmyymälät Hämeenkadun varrella.

sosialistit yksin saa olla määrääjinä, olisi kentiesi riittänyt jonkun muun tien hyväksymiseen porwarien puolelta. Kun sen lisäksi numeroilla selwästi osoitettiin, että Turun ja Porin lääni, Suomen wanhin wiljelysseutu, on epäedullisemmassa asemassa rautateihin nähden ja kun Turun—Uudenkaupungin radan hyväksi oli sitoumuksia lähes kolmannes koko radan kuluista ei ole ihme, jos se sai enemmistön puoleensa. Heinola taas on ainoa sisämaan kaupunki, joka ei wielä ole rautatien yhteydessä, joten senkin **wuoro** katsottiin wihdoin tulleen. Waarassa sitäwastoin olisi ollut Oulun—Waalan rata kun se oli wiimeisekki äänestettäwänä ja kun ilmeisesti rakennettawia ratoja oli enemmän päätetty, kuin mitä moneen wuoteen woidaan rakentaa tai hallitus, olkoonpa se millainen hywänsä, woi esittää rakennettawaksi, jos esityksen sen hylkäämisestä olisi tehnyt muu kuin hallituksen jäsen ja jos hylkäämistä ei olisi waromattomasti pohjusteltu. Mutta siitä keskustelusta, joka senaattori Danielson-Kalmarin hylkäämisehdotuksesta sukeutui, ärtyiwät mielet niin paljon, että rata tuli suurella äänten enemmistöllä hywäksytyksi. Ankarin ottelu kilpailewain ratain suhteen oli niinkuin luonnollista, Savonlinnan—Mikkelin ja Savonlinnan—Pieksämäen radoista. Se seikka, että kaksi rautatiekomiteaa on ajettunut Pieksämäen linjan puolelle ja, että tämä linja haararatoineen Warkauteen tulee 13 kilometriä lyhemmäksi ja 3 miljoonaa huokeammaksi, tiedusti ratkasi asian Pieksämäen linjan eduksi, waikka Mikkelin linjaa erittäin taitawasti puolusti eräs edustaja tästä kaupungista. Niillä rakennustyöwoimilla, joita nykyisin on käytettäwinä kuluisi, neljä tai wiisi wuotta, ennenkuin kriikki radat owat walmiit, joita nyt päätettiin, waikkapa waroja olisikin aina riittäwästi. Näin ollen herää kysymys, oliko wiisasta päättää niin monta rataa, etenkin kun nykyisin ei ole takeita siitä, ettei hallitus mielestänsä muutaan mestaroisi eduskunnan päätöstä ja ottaisi rakennettawaksi jonkun, hylätyn toiset. Kunnes päästään siihen, että rautateitä päätellään hallituksen esityksen perusteella, olisi kai warowaisinta päättää ainoastaan niistä teistä, joita kunkin maakiluden kesträssä arwellaan ehdittäwän rakentaa, jottei hallitukselle jäisi tilaisuutta mielivaltaiseen walikointaan.

Waltiowarainwaliokunnasta ilmestyi näinä päiwinä mietintö wiinan walmistusweroa. Useimmat sosialistisen ryhmän jäsenistä, waliokunnan puheenjohtaja niiden mukana, owat esittäneet, ettei mitään walmistusweroa esitettäisi wuoden 1910 kulussa kannettawaksi. Heidän käsityksensä on se, ettei palowiinaa woitaisi polttaa ollenkaan, jos weroa ei määrättäisi ja suostunnan myöntäminen nykyisin tuntui heistä tarpeettomalta, kun wuoden 1909 tulo- ja menoarwiossa on tehty suosituntain suhteen lakiwastaisia poikkeuksia. Waltiopäiwäjärjestyksen mukaan on nimittäin suostuntawarat käytettäwät niihin tarkoituksiin, joihin ne owat myönnetyt eikä toisiin. Toisin sanoen tulo- ja menoarwio siinä kohdin on muuttamatta wahwistettawa. Siltä puolelta katsoen olisikin syytä olla suostuntaa myöntämättä muodossa tai toisessa, mutta kun tällä toimenpiteellä ei saawutettaisi sitä, mitä sillä tarkoitetaan, waan mahdollisesti tehtäisiin paha wielä pahemmaksi, niin tuntuu mahdottomalta ajatellakaan suostuntalakkoa. Hallitus ei joutuisi pulaan, waan woisi waltiowarain turwin suoriutua niistä menoista, jotka sille owat wälttämättömiä. Mutta ne laitokset, joita suostuntawaroilla kannatetaan, joutuisiwat epäilemättä pulaan, koska hallitus ei arwatenkaan hellittäisi kukkaroaan niiden kannattamiseksi. Wieläkin warmempi olisi se, että niitä määrärahoja, joita käytetään niin sanotun wapaan walistustyön hywäksi, ei ainakaan hellitettäisi, koskapa niiden suhteen nytkin jo on poikkeuksia tehty. Jo tältäkin kannalta tuntuu suostuntalakko mahdottomalta, jotapaitsi muutamat suostunnat owat wälttämättömät itsensäkin tähden.

Muitakin keinoja suostuntain joko wähentämiseksi tai lakkauttamiseksi on esitetty, mutta kaikilla niillä on se wika, että ne owat kaksiteräisiä. Ne wahingoittaisiwat samassa määrässä tahi ehkä enemmänkin sisäänpäin kuin ne mahdollisesti kykenisiwät awaamaan sekaantujain silmiä toimensa soweltumattomuudesta ja mahdottomuudesta. On sentähden toiwottawaa, että waltiowarainwaliokunta koettaa keksiä perustuslakeihin perustuwia lausunnoita wäärinkäytöksiä wastaan, jotta eduskunta woisi riittäwän pätewillä syillä anoa hallitsijalta waltiowarain oikeata käyttämistä niihin tarkoituksiin, joihin ne owat aijotut tai myönnetyt. Kyllähän kokemuksesta tunnetaan, että nämä lausunnot ja huomautukset jätetään joko hallitsijan tietoon saattamatta tai esitetään niin ewästettyinä, ettei niillä ole tarkoitettua menestystä, mutta waltiopäiwäjärjestyksen noudattaminen ja eduskunnan oikeuksiin nojautuminen sittenkin on se tie, jota eduskunnan tulee wiimeiseen asti yrittää.

* * *

Yhteistoimen tarpeellisuus porwarillisten ryhmäin kesken on tällä istuntokaudella käynyt yhä tuntuwammaksi, kun sosialistinen ryhmä on toisia niin paljon wahwempi ja kun se on usinut päätöksensä kulkea omaa tietään porwarillisista ryhmistä wälittämättä. Ehkän selaisia asioita, jotka owat koko kansan yhteisiä, woi uskoa moisen ryhmän hoitoon, joka ilmoittelee ajawansa waan luokkaetuja ja tunnustaa, ettei se käsitäkään ryhmänsä edustawan koko kansaa. Sellainen koko kansan laitos on Suomen Pankki. Porwarillisilla ryhmillä on se käsitys, että kaikkien eduskunnan itsenäisten ryhmäin tulee olla osallisena Suomen Pankin hallinnossa ja tarkastuksessa. Samaa mieltä tässä poikkeusasiassa owat sosialistitkin joka poikkeus johtunee siitä, että muttamilla pankinhallinnon jäsenillä on toimestaan palkka. Suomettarelaiset esittiwät porwarillisille ryhmille yhteistointa pankin hallinnon määräämisessä ja oliwat wielä ollees sitä mieltä, ettei puoluenäkökohdan pitäisi päästä määräämään hallintoa, waan todellisen kywyn ja asiantuntemuksen. Heidän mielestään ei siis ollut wälttämätöntä, että selainen ryhmä, jolla ei hallintoon kykenewiä miehiä sattuisi olemaan, olisi wälttämättömästi edustettunakaan. Mutta kun ehdokkaista piti sowittaman ja periaate olisi käytännössä ollut toteutettawa, esiintyi waaliunkuissa pieniä siwutarkoituksia, jotka eiwät soweltuneetkaan julkisuuteen lausuttuihin periaatteisiin. Tähdottiin sekä hallintoon että tarkastuksen katsoen suurempaa oikeutta, kuin suhteellinen waalitapa myönsi ja kun ei näissä pikkusekoissa päästy yksimielisyyteen, hylätiin yhteistoimiaate kokonaan ja tehtiin liitto sosialistien kanssa. Tällä tempulla woitettiin se, että pankin hallinnosta saatiin pari sen kykenewintä jäsentä syrjäytetyksi sekä toisen paikalle sosialisti ja toisen oman ryhmän mies. Näin päästiin siihen, että hallinnossa nyt suomettarelaisilla on kolme jäsentä, nuorsuomalaisilla, ruotsalaisella kansanpuolueella ja sosialisteilla yksi kullakin. Tämä on kaiketi suomettarelaisten käsitystawan oikeutta ja syy, että näin on, on tietysti toisten ryhmäin eikä suinkaan sen, joka näin owelasti on toiminut. Näin alettu menettely woi wiedä wieläkin pitemmälle. Se woi johtaa siihen, että ryhmiä pelaa itelleen ja sosialisteille koko pankin hallinnon ja tarkastuksen. Silloin sopii myöskin panna toiminen tuuma, joka jo pitemmän aikaan on ollut wireillä. Häwitetään kienistä kaupungeista Suomen Pankin konttori, jotta saadaan Kansallis-Osake-Pankki niissä joko yksin waltiaaksi tai jonkun toisen yksityispankin kanssa paikkakunnan asian määräämiksi. Tämänlaatuiset pyrkimykset eiwät suinkaan ole omiaan edistämään yhteistoimiaatetta, mutta menettelyä on niin helppo puolustaa, kun lykkää syyn yksityisten ryhmän jäsenten niskoille wäittäen, ettei ryhmä woi olla wastuussa siitä, miitä sen yksityiset jäsenet yhteistoimintaa wastaan rikkowat.

Tyni.

SUURI VARASTO
Kulta-, Hopea-, Uusihopea- ja Nikkeliteoksia
Kulta-, Hopea- ja Uusihopeatehdas M. V. TUOMELA
841 Omistaja K. HALME. Hämeenkatu 12. Puhelin 5 47

Tampere, marrask. 9 pnä.

Waltiopäiwät.

Täysistunto lauwantaina marrask. 6 p:nä.

Työwäen suojeluslaki.

Ujeissa eri puheenwuoroissa tehtiin ensimmäiseen pykälään kaikkiaan 25 muutosehdotusta. Kun puhemies oli saanut ne järjestetyksi, käytiin äänestämään ja hywäksyttiin pykälät seuraawasti eri äänestyksineen:

1:n pykälä.

Tämän asetuksen alaisina owat alempana mainitut ammattiliikkeet ja yritykset sikäli kuin niihin käytetään muita kuin puolisoa tahi omia wajawaltaisia lapsia.

1 tehdas ja käsityöliikkeet sekä muut teollisuusliikkeet tahi ammatit kaupungissa ja maalla. Ensimmäinen kohta hywäksyttiin mietinnön mukaan 101 äänellä 88 wastaan.

Ed. Jalawan tekemä lisäehdotus, että pykälä käsittää myöskin liikkeet, joissa käytetään kauppa- ja konttoriapulaisia, hylättiin 99 äänellä 83 wastaan.

Ed. Sillanpään tekemä ehdotus, että pykälään sisältyisiwät myöskin ravintolat, hotelli- ja kahwilaliikkeet hylättiin huutoäänestyksellä.

2) rakennusyritykset, ei kuitenkaan sellaiset, jotka tarkoittawat yksityisten asuin- ja talouskrakennuksia maalla, taikka rakennusten korjaamista.

Kohta hywäksyttiin huuto-äänestyksellä, ed. Storbjörkin tekemällä muutosehdotuksella, että sana „yksiferrokisiia" jäi pois sanan asuinrakennuksia edeltä.

3) yleiset kulkulaitokset kuten rautatiet, raitiotiet, ilmaradat, kanawan ja sataman korjaustyöt.

Ed. Rosenqwistin ehdotus, että sana „rakennustyöt" muutettaisiin sanaksi „rakennusyritykset" hylätiin 120 äänellä 70 wastaan.

Ed. Björkstenin ehdotus että koko 3 kohta hylättäisiin, hylättiin 109 äänellä 81 wastaan.

Ed. Paasiwuoren ehdotus että toisen ja kolmannen kohdan sijalle hywäksyttäisiin seuraawaa: kirkkojen ja tehtaiden rakennustyöt y. m. rakennusyritykset, niin myös yleisten kulkulaitosten, kuten teiden, siltojen, rautateiden, raitiotieitten, ilmaratojen, kanawien ja sataman rakennustyöt, hylättiin 106 äänellä 84 wastaan.

Ed. Turusen ehdotus, että kohtaan lisättäisiin rautatiet, raitiotiet ja automobililiikkeet ja ajurien ammatti sekä luotsimajakka-, posti-, telefoni- ja lemmätinlaitokset, hylättiin 105 äänellä 84 wastaan.

Ed. Lumion lisäehdotus, että kohtaan lisättäisiin pelastus- ja sukellustoiminta hylättiin 103 äänellä 87 wastaan.

4) saunat ja kylpylaitokset.

Kohta hywäksyttiin 100 äänellä 89 wastaan.

Ed. Helteen lisäehdotus, raiwaus-, perkaus- ja kuiwaustyöt sekä puhtaanapitotyöt kaupungissa ja kauppalassa, hylättiin 105 äänellä 85 wastaan.

5) liikkeet jotka tarkoittawat tawarain lastaamista tahi purkamista kuitenkin niin, että tässä kohdassa mainittuihin liikkeisiin sowelletaan ainoastaan lasten ja nuorten henkilöiden työtä koskewia määräyksiä.

Ed. Kirjarinnan waihtoehdotus, liikkeet ja yritykset, jotka tarkoittawat metsänhakkuuta, puutawarain ajoa ja uittoa sekä tawarain lastaamista tai purkamista hylättiin 102 äänellä 82 wstaan.

Ed. S. Wuolijoen lisäehdotus, muut liikkeet ja yritykset owat pidettämät edellämainittujen weroisina, hylättiin huutoäänestyksellä.

Suuri waliokunta oli tehnyt muiden toisen kohdan joka kuului:

„Niihin enemmän kuin 10:n kilometrin pääsä olewiin ammattiliikkeisiin ja yrityksiin maalla, joissa säännöllisesti pidetään työsjä wähemmän kuin 3 työntekijää, eikä muutakaan sähkön, kaasun tahi muun niihin werrattawan luonnonwoiman awulla käyppiä enemmän kuin $1/2$ hewoswoiman moottoreita tule käytäntöön, älköön tätä asetusta sowellettako, älköön myös sellaisiin meijerchiin, joissa on wähemmän kuin 3 työntekijää, eikä enintäin kahdella kiwiparilla käyppiin jauhomyllyihin.

Ed. W. Hjeltin muutosehdotus hylättiin huutoäänestyksellä ja samoin ed. Kaskisen 112 äänellä 78 wastaan.

Ed. Kallion muutosehdotus, tämän lain alle eiwät kuulu meijerit eikä sellaiset käsityöliikkeet eikä yritykset, joissa on wähemmän kuin 3 työntekijää, waikka käytetäänkin höyryn, sähkön tai muun luonnonwoiman käyttämiä koneita, hywäksyttiin 97 äänellä 93 wastaan, ja mietinnön toinen kohta hylättiin.

Näin hywäksytyn uuden toisen kohdan ja ed. Paasiwuoren ehdotuksen wälillä äänestettäessä että toinen kohta hylättäisiin, hylättiin ed. Paasiwuoren ehdotus 100 äänellä 88 wastaan.

Ed. Paasiwuoren ehdotus, että jos tämän asetuksen alaisessa liikkeessä tai yrityksessä annetaan työt urakalla suoritettawaksi, ulottukoon asetuksen säätämä suojelus myös urakoitsijan työapulaisena olewiin puolisoon ja omiin wajawaltaisiin lapsiin, hylättiin huutoäänestyksellä.

Ed. Karhin lisäehdotus, että sillä, mitä tässä asetuksessa säädetään työntekijöistä, ei tarkoiteta työnantajan työssä olewaa puolisoa tai omia wajawaltaisia lapsia. Sellaisistakin lapsista olkoon kuitenkin olemassa 4 ja 5 pykälän määräykset, hywäksyttiin huutoäänestyksellä.

Lopuksi äänestettiin mietinnön ja ed. Lagerlöfin tekemän uuden pykäläehdotuksen wälillä, jolloin L:n ehdotus hylättiin 128 äänellä 61 wastaan.

Kun ensimäinen pykälä oli näin läpikäyty ja tehdyillä muutoksilla hywäksytty, päätettiin lakiehdotus, samoin kuin muut esitysklistalla olewat asiat jättää pöydälle. Nimikään pantiin pöydälle maanantain istuntoon eduskunnalle jaettu waltiowarainwaliokunnan mietintö warojen osoittamisesta kansakoululaitoksen kustannuksiin ja muihin siwistystarkoituksiin. w. 1910.

Ed. S. Wuolijoki ehdotti että työjärjestykseen otettaisiin sellainen muutos, että jäseniä suureen waliokuntaan waliittaessa eron saaneiden jäsenten sijaan käytettäisiin suhteellista waalitapaa. Ehdotus meni puhemiesneuwostoon lausunnon antamista warten.

Ed. J. Castren wapautettiin suuren waliokunnan jäsenyydestä ja tuli hänen sijalleen ed. Haweri.

Istunto päättyi klo 4,40 yöllä.

Täyjä-istunto marraskuun 8 päiwänä klo 6 ip.

Puhetta johti puhemies Swinhufwud.

Wälikohtaus.

Ed. Tokoi pyysi puheuuoroa ja sanoi puhemiehen ed. Kuusiselle, tämän työwäensuojeluslaun käsittelyssä antaman lausunnon johdosta tekemän muistutuksen kiinnittäneen sos. dem. ryhmän huomiota ja lausui puhuja toiwowansa, että puhemiehen ei suinkaan tulisi olla myötäwaikuttamassa waltiopäiwäjärjestyksen sen suunntaiseen tulkitsemiseen, että se tulisi edustajille waarallisekki mielipiteiden lausumisessa.

Puhemies huomautti, ettei hänen huomautuksensa suinkaan sisältänyt sellaista warottusta kuin waltiopäiwäjärjestyksen 48 pykälä tarkoittaa ja Lisäksi saman lain 49 pykälä tukee hänen menettelyään.

Ed. W. Wuolijoki lausui että puheenjohtajan menettelytapa nyt, niinkuin joskus ennenkin, ei ole ollut parlamenttaarista. Puhemiehen tulisi tarkemmin selittää, mitä lausunnon kohtaa ja sanaa hän tarkoittaa. Lisäksi on puheenjohtajan menettely puhujan mieleestä, kehoittaessaan eduskuntaa noudattamaan arwokkuutta aieksen, sillä tämä eduskunta on noudattanut arwokkuutta.

Senaatin talousosasto.

Helsingissä, kuuleeko waltioneuwos mietinnön eri asteissaan joutuwan käsitellyksi ja käytäntöön pannuksi ensi syksyyn, wastasi hän myöntäwästi. Kouluylihallitus tulee heti ryhtymään mietinnön käsittelemiseen, kun mietinnön lähettäminen kouluihin on saatu suoritetuksi ja opettajilta saatu lausunnot, joita ylihallitus epäilemättä oli pyytäwä. Werrattain nopeasti ajatteli hän ylihallituksen ehtiwän asian käsitellä. Miten kauan asian lopullinen ratkaisu senaatissa wiipynee, siitä ei luonnollisesikaan mitään woi sanoa, mutta toiwoi waltioneuwos asian walmistuwan niin ajoissa, että syksyllä 1910 waikutusesti woidaan raittiusopetus panna käyntiin.

Tawaraliikenne waltionrautateillä sunnuntai- ja juhlapäiwinä.

Komitean mietintö.

Kuten tunnettua, on eräs komitea ollut koolla mietinnön antamista warten tawaraliikenteen rajoittamisesta waltionrautateillä sunnuntaisin ja juhlapäiwinä. Komitea, johon owat kuuluneet liikennetarkastaja Aug. Fred. Granfelt puheenjohtajana sekä liikennetarkastaja A. Siewers, kauppaneuwos Isak Löf, johtaja Ferd. von Wright, asemapäällikkö J. A. Ingman, ylikonduktööri J. Ahla ja asemamiesten esimies J. Brander jäseninä sekä rautatiewirkamies Walter Herlin sihteerinä, jätti wiime perjantaina mietintönsä senaattiin. Mietintö päättyy seuraawiin ehdotuksiin:

että nykyisistä junista yksi junapari sunnuntai- ja juhlapäiwinä perunutettaisiin rataosalla Helsinki—Riihimäki sekä sen lisäksi yksi junapari rataosalta Riihimäki—Toijala;

että asianomaisille annettaisiin syrkkiä kielto lähettää sunnuntai- ja juhlapäiwinä muita kuin palaawia lisä- ja ylimääräisiä tawarajunia;

että luwananto-oikeus lisä- ja ylimääräisten tawarajunien lähettämiseen siirrettäisiin senaatin kulkulaitostoimituskunnan päälliköltä liikennetirehtööriille; sekä

että kysymys suurempien rajoitusten toimeenpanemisesta liikenteessä sunnuntai- ja juhlapäiwinä yhä edelleen jätettäisiin awonaisekki.

Waltakunnanlainsäädäntökysymys.

Wenäläis-suomalainen sekakomitea kokoontui tällä wiikolla. Sen käsiteltäwänä on, niinkuin tiedetään, kysymys waltakunnanlainsäädännöstä, jonka waikutus ulottuisi Suomeenkin.

Ne edellytykset, joilla sekakomitea asetettiin, oliwat sellaiset, ett'ei meidän maassamme oli siitä mainittawampia toiwottu. Komitean suomalaisilla jäsenillä on kyllä ollut tilaisuus esittää käsityskantansa waltakunnanlainsäädäntökysymyksestä, mutta on olemassa warsin wähän toiweita siitä, että heidän mielipiteitään huomioonotettaisiin. Tähän tulokseen wiittaa hra Deutrichin tunnettu, häikäilemätön puhe komitean alkajaisistunnossa, erinäiset maamme waltiosäännön kanssa ristiriitaiset toimenpiteet, joihin Wenäjän hallituksen puolelta senjälkeen on Suomen suhteen ryhdytty ja wiimeksi huhu siitä, että Wenäjän hallitus jo walmistaisi waltakunnanlainsäädännöstä ehdotusta, joka tulisi toteutettawaksi keisarikunnan lainsäädäntöjärjestyksessä.

Tästä huhusta wiimeksi Hbl:nkin Pietarinkirjeenwaihtaja puhuu. Hän sanoo duuman käytäwissä kerrottawan, että Wenäjän hallituksella on tekeillä lakiehdotus Suomea koskewasta waltakunnanlainsäädännöstä, joka annettaisiin ensi maaliskuusa duuman käsiteltäwäksi. Tämän ehdotuksen mainitaan sisältäwän tarkan luettelon niistä kysymyksistä, jotka owat tarkoitetut ratkaistawiksi waltakunnanlainsäädännön tietä. Suomea koskewain lakiehdotusten käsittelemistä warten saisi Suomi, Wenäjän hallituksen ehdotuksen mukaan, 10 paikkaa waltakunnanduumassa ja 4 waltakunnanneuwostossa.

Nämät huhut owat sopusoinnussa sen jyrkän kannan kanssa, jolle Wenäjän hallitus „Rossijassa" ilmoittaa Suomen suhteen asettuneensa. Näin ollen ei liene aihetta odottaa sekakomitean työstä nykyisen hallitusjuunnan muuttumista eikä waltiollisten suhteittemme järjestymistä maamme oikeuden pohjalla. Mutta se etuhan sekasomiteasta kuitenkin on, että suomalaisten käsityskanta tulee sitä tietä seikkaperäisesti ja wakuuttawasti esitetyksi.

Caantumuksen juonet Suomea wastaan.

Sw. Dagbladet on saanut tietää, että ministerineuwostossa on wiime wiikon kulussa pidetty tärkeitä neuwotteluja, joihin amiraali Wirenius ja kreiwi Berg owat olleet kutsuttuja. Tällöin lienee senaattoreille annettu tarkat toimintaohjeet ja wiittaukset siitä taktiikasta, jota heidän tulee noudattaa. Huomioon pantawa seikka on se, että sekä kenraalikuwernööri, että ministeriwaltiosihteeri on jätetty näihin neuwotteluihin kutsumatta. Tätä seikkaa pidetään todistuksena siitä, että heidän aikansa on lopussa.

Sama lehti kertoo myöskin sotilaslähetyksistä Suomeen huhun, joka tuntuu hywin wähän uskottawalta. Se nimittäin sanoo, että niiden sotilaslähetysten kautta, jotka kaikista wirallisista peruutuksista huolimatta toimitetaan Suomeen, tahdotaan painostawasti waikuttaa waltiopäiwiin sotilasmiljoonakysymystä kohdakkoin ratkaistaessa. Kenraalikuwernööri lienee myös, suomettarelaiset senaattorit wälitäsinään, wiittauksittain antanut tietää muutamista niistä toimenpiteistä, joihin wenäläisellä taholla ryhdytään siinä tapauksessa, että waltiopäiwät epäätät waadituit miljoonat.

Moista törkeätä wäkiwalta hanketta on täällä Suomessa kowin waikea uskoa todeksi.

Figaron haastattelun johdosta,

josta selostus on ollut lehdessämme, kirjoitaa „Rjetsh" seuraawaan tapaan:

Wenäjän huomattawin politiikko wäittää perättömäksi, että hallitus olisi koskaan aikonut erottaa Wiipurin lääniä Suomesta. Se on muka wain suomalaisten oma keksintö.

Suomessa löytyy tosin liikaa sotawäkeä, mutta ne owat lähetetyt sinne yksinomaan sitä warten, että „wälttettäisiin 1905 wuoden mellakoiden uudistuminen". „Mutta jos Suomi meidän rauhottaiwin toimenpiteisiimme wastaa kapinalla, niin olemme me pakotetut julistamaan piiritystilan ja wallottamaan maan"

Näin puhuu „huomattawin wenäläinen politiikko". Me woimme siis rauhottua ja uskoa, että huhut erilaisista anastuksista owat wain kulkupuheita.

Samanlaisiin „rauhottawiin toimenpiteisiin" kuuluu myöskin 96 §:n seltys, ja jos duuma wastaa siihen . . . sopimattomasti, niin ei sekään ole hallituksen syy.

Huomattawa politiikko ei halua riistää Suomelta autonomiaa. Mutta . . . „me waadimme yksinkertaisesti Suomessa samanlaisia oikeuksia kuin esim. Saksalla on Baijerissa". Tämä puhe on lyhyttä ja — epäselwää. Jollemme tuntisi „eritysen Suomen Suuriruhtinaanmaan asioita käsittelewän komitean pöytäkirjaa", nim woisimme luulla, että on kysymys wain kahden liittowaltion suhteiden järjestämisestä. Mutta eikö huomattawa politiikko ensin ajatteli, millaiset juridiset suhteet owat wallalla Saksan keisarikunnan ja liiton yksityisten jäsenten wälillä?

„Ei ole sallittawa, että Suomi kieltäisi Wenäjältä ääniwallan yhteisissä kysymyksissä, kuten puolustus-, rautatie- y. m. s. kysymyksissä. Mutta milloin on Suomi kieltänyt Wenäjältä ääniwallan tällaisissa kysymyksissä? Puolustuskysymyksessä saawat Wenäjän wiranomaiset menetellä Suomessa aiwan oman mielensä mukaan. Muissa „yhteisissä kysymyksissä" taas woiwat he saada tarkastusoikeuden sillä ainoalla rajotuksella, etteiwät riko maan lakeja. Loppumaton riita Suomen tullirajasta osoittaa sitäpaitsi, että on aloja, joissa „eristäminen" turwaa paremmin Wenäjän etuja kuin „yhdistäminen".

Edelleen wiitataan, että Suomi tahtoo kieltää keisarilta wälittyoikeuden, jota Unkarikaan ei ole kieltänyt Itäwallan keisarilta. Kysymys koskee erästä yksityiskohtaa yleiswaltakunnallisen lainlaadinnan järjestyksessä. Mutta tämä kysymyksän ei ole wielä periaateessakaan ratkaistu. Näinköhän tämän yksityisen erimielisyyden tähden tarwittiin lisäjoukkoja Suomessa?

Ja sitten sanotaan, „ettei Suomi halua antaa mitätöntä summaa kansallisen puolustuksen tarpeisiin". Siis pelkkää itaruutta suomalaisten puolelta. Mutta sopii kysyä, missä owat riidan ositeudelliset perusteet. Missä on alkeellisin tunnollisuus? Mutta ennen kaikkea, missä on riitakysymyksen waltiollinen ymmärtäminen?

Kun menaorwiowaliokunnassa Timoshkin, kuultuaan Krupenskin ehdotuksen Suomen ojanotosta ulkoministeriön menoihin, huudahti: „kysymys on päiwän selwä, ei tarwita enempiä keskusteluja", niin saattoi hymyilä tälle nöyräelkäjelle duumajäseneille. Mutta kun kaikki kysymykset owat selwät Timoshkinin malliin, niin panee se jo wakawasti ajattelemaan. Eiköhän syynä tappioihimme olekin, että meillä politikoiwat herrat Krupenskit ja Timoshkinit?

Sotajoukkojenlähettäminen Suomeen.

Huhujen mukaan tulee myöskin nykyään Tsarskoje Seloon sijoitettu 148:s kaspialainen jalkawäärykmentti sekä ojasto jalkawäkeä Dwinskin kaupungista siirrettäwäksi Suomeen. Intendenttihallitus on kehoitanut Suomen intendenttiwarastoja hankkimaan rehuja wiiden rykmentin hewosten tarpeeksi.

Warsinaisilla junilla saapuu tämän kuun alkupuolella Wenäjältä wenäläisiä rekryyttejä, alussi wain harwalukuisia joukkoja kuskaskin junassa. Puoliwälistä kuuta lähetetään rekryyttejä sotilasjunilla. Niinpä saapuu t. k. 12:ntena p:nä Helsinkiin 119 miestä, 16:ntena p:nä 110, 20:ntenä p:nä 165, 23:ntenä p:nä 192, 24:ntenä p:nä 128, 25:ntenä p:nä 50, 28:ntena p:nä 197 ja 29:ntenä p:nä 80 miestä. Rekryyttien lähettäminen jatkuu myöskin joulukuussa. Jouluk. 2:jena p:nä saapuu 85, 3:ntena p:nä 200, 6:ntena p:nä 90, 7:ntenä p:nä 70 ja 14:ntenä p:nä 60 miestä. Yhteensä saapuu Helsinkiin noin 1,500 rekryyttiä. Myöskin Suomen muihin osiin tuodaan marras- ja joulukuussa Wenäjältä rekryyttejä, waikkei niin paljon kuin Helsinkiin. — Helsf. S.

— **Kansalaiskokoukseen**, jonka suunnuntaifi oli toimittut Tampereen sos. dem. kunnallistoimikunta kokoontui klo kahden ajoissa wäkeä 5 tai 6,000 henkilöä.

Päiwän kysymyksistä teki selwää toimittaja Alex Halonen. Alustuksensa loputtua, esitti hän kokouksen hywäksyttäwäksi seuraawan lausunnon:

Wenäjän taantumuksellinen hallitusmahti on taaskin ryhtynyt maassamme suorittamaan suurlakon mahtawasta paineesta keskeytynyttä waltiotaappausta. Ulkaawia ilmoitta tähän suuntaan owat olleet ne Suomen yhteiskuntaelämän lähes kaikille aloille ulottuneet Wenäjän ministerineuwoston laittomat toimenpiteet, joita Suomen waltio kokonaisuudessaan sekä yksityiset kunnat, sopa erinäiset yhteiskunnalliset laitokset ja yksilötkin owat saaneet kokea. Kaikkein pahimmin owat Suomen yhteiskunnallista kehitystä kuitenkin häirinneet sellaiset yrittykset Suomen itsemääräämisoikeuden tuhoamiseksi kuin hywin tunnettu Suomen asian esittelyjärjestyksen muuttaminen, uudistuneet lansan eduskunnan hajotukset y. m.

Mutta Wenäjän hallitusmahdin taroittama waltiokaappausaije ilmenee selwimmin wimeaikaisissa tapahtumissa: Sotilasrasituskysymyksen ratkaisemiseen ilman maamme eduskunnan myötäwaikutusta, kotimaisen hankintasemme täyttäminen maamme olothin perehtymättömillä, sopa kokonaan wieraspohjaisillakin henkilöillä, jotka niin ollen eiwät woi maasiamme nauttia minkäänlaista luottamusta, wenäläisten sotilasjoukkojen käsittämätön, yhä jatkuwa maahamme sijoittaminen, kansalaisoikeuksien, kuten sananwapauden y. m. yhtywä rajoittaminen ynnä ne huhut, jotka milloin epämääräisimpinä milloin warmempina wiittaawat Wiipurin läänin eroittamiseen muusta Suomesta. Kaikki nämä ilmiöt eiwät ole woineet olla herättämättä Suomen köyhälistössä sitä käsitystä, että uusi taistelu maamme itsemääräämisoikeuksien puolesta on käsissä ja sen johdosta Tampereen sos. dem. kunnallisjärjestö esittää tämän kansalaiskokouksen hywäksyttäwäksi seuraawan lausunnon:

Koska kokouksen mielestä kaikessa siinä, mitä Suomella tätä nykyä on waltiollisia ja itsemääräämisoikeuksia, ei ole wähimmässäkään määräässä tinkimisen waraa, waan on päinwastoin pyrittäwä kehitystä suunnittamaan ehdottoman täydellistä kansan itsemääräämisoikeutta kohti; niin pitää kokous aiwan luonnollisena

etä wapaaehtoisesti ei saa luopumistään Suomelle jo ennemmin taatuista **oikeuksista.**

Koska kuitenkin kansanedustuksessa, jota kokous pitää näiden oikeuksien luonnollisena wartijana, saattaa ilmetä mielipiteitä, joiden mukaan olisi warottawa suoraa puhumista, jotta ei kansanedustuntalaitos joutuisi waaranalaiseksi, tahtoo kokous nimenomaan mielipiteenään lausua

etä minkäänlainen seurausten pelko ei saa estää edustajia julkituomasta Suomen kansan keskuudessa ilmenewiä mielipiteitä maamme waltiollisesta ja yhteiskunnallisesta itsemääräämisoikeudesta sekä niistä riistämishankkeista, joita Wenäjän hallitus näköäwästi niiden waralle walmistelee.

Sitäpaitsi pitää kokous wälttämättömänä, että kansanedustunta selwästi lausuu nyhyisestä senaatista maassamme yleisesti wallitsewan mielipiteen

etä sen senaatin päätöksillä ei woi olla mitään sitowaa luonnetta Suomen kansaan nähden.

Koska kuitenkin näyttää siltä, että eduskunnan porwarilliset ryhmät eiwät ole taipuwaisia asettumaan tälle kannalle, niin lausuu tämä kansalaiskokous

etä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei ainakaan suostu minkäänlaisiin tinkimisiin tässä suhteessa ja etä puolue kokonaisuudessaan teroittaa järjestöille käytäwän taistelun tärkeään merkitystä.

Ponnet hywäksyttiin yksimielisesti. Sen jälkeen kohotettiin kolmenkertainen eläköönhuuto Suomen itsemääräämisoikeudelle. — K. L.

— **Uusien kielten opisto** tulee jatkamaan uusien kielten, mahdollisesti myöskin wenäjän, oppikurssejaan ensi kewätlukukaudellakin, kuitenkin ainoastaan sillä edellytyksellä, että tarpeellinen määrä oppilaita ilmoittautuu wiimeistään lauantaina t. k. 13:ntena päiwänä. Silloin on nimittäin wälikirja tehtäwä opettajain kanssa ja muihin toimenpiteisiin ryhdyttäwä, niin ettei wiimeistä ilmoittautumispäiwää woida lykätä myöhäisemmäksi.

Tämäntapainen siwistyslaitos on tietysti suuriarwoinen erittäinkin täällä, jossa muuten on niin werrattain wähän — ainakin niin halpoja — tilaisuuksia oppia wieraita siwistyskieliä ja senwuoksi on sangen toiwottawaa, että opiston olisi mahdollista jatkaa toimintaansa ensi kewätlukukaudellakin. Senwuoksi kehoitamme kaikkia, jotka harrastawat asiaa, merkitsemään itsensä oppilaiksi opistoon tahikka waikuttamaan tuttwainsa piirissä, jotta tarpeellinen oppilasmäärä saatasiin.

Koko lukukuden kurssimaksu on wain 65 markkaa.

Listoja merkitsemistä warten on esillä Lyhtikäisen ja Hjortin kirjakauposissa, Engströmin konditoriassa ja opiston kansliassa, joka on awoinna klo 11—2 ja 5—7.

— **Postinkuljetus kaupungissamme.** Postinkuljettajaksi Tampereen postikonttorin ja rautatieaseman wälillä kuusi kertaa päiwässä sekä postikonttorin ja pakkahuoneen wälillä kerran päiwässä on postihallitus 15:stä hakijasta hywäksynyt Pälkäneen postinkuljettajan B. Raatikan.

Kirje- ja ristifidelaatikkojen tyhjentäjäksi on postihallitus 19:stä hakijasta hywäksynyt edellämainitun Raatikan. Toimi, joka kestää kolme wuotta, on otettawa wastaan ensi wuoden alusta.

— **Poliisi juopottelu

J. Tirkkonen,

Kangasosasto

Perust. 1869. Tampere. Puhelin 608.

Trikoo-osastostani suositan:

Naisten-, Miesten- ja Lasten **Syyskäsineitä,**
Orenburgin huiveja,
Sukkia, sekä **Kudotuita Alusvaatteita.**

Osaston yhteydessä toimivassa **KUTOMOSSANI** valmistetaan tilauksesta:

Lasten vaatteita,
Urheilupaitoja,
Sukkia Käsineitä, ja
Alusvatteita.

Työ ensiluokkaista, erittäin aistikasta. 80

Tampereen Kirjanpito-opisto

Satamakatu n:o 3.

Kaksinkertaisia italialaisia ja ameriikkalaisia kirjanpitokursseja annetaan perusteellisesti, uusimpien järjestelmien mukaan, kauppaliikettä, osakeyhtiötä tehdas-, pankki-, maanviljelys- y. m. aloja varten.

Opetus huolellinen ja perinpohjainen.

Uusia osanottajia vastaanotetaan joka päivä klo 9—11 ja 2—4.

5086 **HERMAN PÄIVIÖ.**

Kotimaisia tuotteita joka kotiin!

Käyttäkää

Nokian Kolosseja

parhaiden ulkomaisten vertaisia. (1.42,625) 4 0/2

Nikkila. Wielä oli pilaposti y. m. pientä huwia. Wapaassa seurustelussa kului loppuilta hupaisasti.

— **Kuolleena löydetty.** Mesjukylän pitäjän Takahuhdin kylässä Yli-Heikkilän tilalla asuwa mäkitupalainen Kustaa Heikinpoika löydettiin toissa maanantaina kuolleena maintun kalon heinälaadosta. Kuoleman lienewät aiheuttaneet wäkijuomat, joita wainaja oli edellisenä päiwänä eräiden toweredensa seurassa nauttinut.

— **Kangasalan kunnan** kansakoulujen opettajain ja johtokuntain edustajaien yhteinen neuwottelukokous pidetään kuntakokoushuoneessa lauwantaina tämän kuun 20:ntena päiwänä kello 10 ap.

Tähän kuntakokouksen määräämään kokoukseen tulee jokaisen kansakoulujohtokunnan walita kaksi edustajaa ja lähettää ensi wuotta warten laadittu menoarwio.

— **Raittiusesitelmiä Suoniemellä** pitää Tampereen Raittiuspiirin kiertäwä puhuja hra T. Wanhala kuluwalla wiikolla seuraawissa paikoissa: Tänään tiistaina, 9:ntenä p:nä Pakkalan kansakululla, alkaa klo 5 ip. Keskwiikkona 10:ntenä p:nä Kuloweden kansakululla, sielläkin samaan aikaan. Torstaina 11:ntenä p:nä Siuron kansakululla, alkaen klo 6 ip.

Nyt suoniemeläiset! Laittakaahan kuulijoita koolle tuwat täyteen.

Toijalan suomalaisen yhteiskoulun wihkijäiset.

— Ne tapahtuwat, kuten aikaisemmin olemme ilmoittaneet, tämän kuun 13:ntena p:nä kello 1 päiwällä. Juhlaohjelma tulee olemaan arwokas lauluineen, soittoineen ja puheineen.

Juhlan yhteyteen järjestetään juuret arpajaiset koulun hywäksi ja niistäkin lupaa tulla oikein erinomaisempaa, sillä woiottokokoelma tulee olemaan erittäin arwokas ja woitot yleensä hywiä ja hyödyllisiä itsekullekin. Mutta siitekin älköön kukaan katsoko tällä kertaa siitä, että kannattaa arpajaisia hyötyäkseen, waan ymmärtäköön jokainen tällä kertaa, tekewänsä sen awustaakseen koulua, joka onkin hywin suuri merkitys paikkakunnalle.

Saman päiwän iltana kello 8 alkaa Työwäentalolla iltama, johon tulee ohjelmaa hywää sekä samalla arwokasta, joskin kewyempää ja samalla hauskempaa kuin päiwän ohjelma juhlassa. Samalla kun me kannatamme arpajaisilla yhteiskoulua ja sen hywää tarkoitusta, samalla teemme sen menemällä iltamaan juhlan päättäjäisiin.

Waratkoon nyt siis jokainen juhlille lähtewä jonkun pienemmän rahamäärän antaaksensa roponsa koulun aineellisen tilan tukemiseksi. Ja saapukoot paikkakuntalaiset runsain joukoin tähän juhlatilaisuuteen.

Kuten ennemmin olemme kertoneet, seisoo tämä koulurakennus, kauniina ja ylewänä kylän laidassa, ja sen ulkoasukin kertoo siitä oikeasta tosikansallisesta työstä, joka sen sisässä suoritetaan.

Lauwantai, jolloin tämä Toijalan juomalainen yhteiskoulu wiettä wihkijäisjuhlaa, on merkkipäiwä paikkakunnalle ja koko Hämeelle.

— **Muuan herjausjuttu.** Turun hovioikeus on wahwistanut täkäläisen raastuwanoikeuden wiime wuoden tammikuun 21:ntena päiwänä julistaman päätöksen, jolla raastuwanoikeus tuomitsi tästä kaupungista kotoisin olewan palwelijattaren M. P. Jokisen palwelijatar Aina Jokisen nostaman kanteen johdosta herjauksesta 50:n markan sakkoon ja welwoitti hänet korwaamaan kantajan kulut asiassa 50:llä markalla.

Päivän kuulumilta.

Yöistunnot.

Niiden aika eduskunnassa on nyt tullut. Kautatieasiain käsittelyllä ne pantiin alulle ja nyt niihin pakottaa se tosiasia, että waltiopäiwät päättywät ensi maanantaina, joten wain wajaa wiikko on enää istuntokautta jälellä.

Tämä ei ole mitään satunnaista, waan säännöllisesti uusiintuwaa.

Asiat walmistetaan waliokunnissa. Ennenkun ne sieltä eduskunnan käsitelläwiksi ehtiwät, ollaan walkiopäiwän loppupuolella. Silloin tulee tuhannenmoinen kiire. Mietintöjä karttuu pinoille saakka. Mikäpä silloin muu, kun jatkaa päiwää iltahetkillä ja „pikkutuneilla“.

Moinen työjärjestys ei tiethtikään ole käsiteltäwille asioille eduksi. Arwaahan, ett'ei kansanedustajain järki kirkastu siitä, että sitä monet hökaudet peräkkäin miljellään. Näköjään heidän hermostonsakin siitä niin suuresti kärsii, että tekisi mieli lukea eduskuntakin niiden laitosten joukkoon, jotka owat työwäensuojeluslainsäädännön alaisia.

Jotain puheenaolewan epäkohdan liewentämiseksi kuitenkin woitaisiin tehdä. Ainakin sen werran, että waliokuntain mietinnöt ja ehdotukset laadittaisiin sellaisiksi, ett'ei tarwitseisi niistä eduskunnassa loppumattomasti riidellä.

Tässä suhteessa työwäensuojelusläkimietintö on walaisewa ja samalla pelottawa esimerkki. Ensiksi siitä „yleisesti“ keskusteltiin sekä pitkältä että paksulta ja sellaisella tawalla, että puhemiehen wiime lauantaina oli neuwottawa ja kehotettawa kansanedustajia arwokkaampaan esiintymiseen. Samassa istunnossa alkoi mietinnön yksityiskohtainen käsittely. Lakiehdotuksen ensimmäisestä pykälästä pakistiin tuntikausia ja tehtiin muutosehdotuksia niin runsaasti, että ne aiheuttiwat kokonaista — 25 äänestystä, joiden parissa aika kului sunnuntaiaamuun. Kun pykäliä kaikkiaan on 23, arwattanee, mitä moisesta menosta on seurauksena: aika loppuu kesken, waikka sitä Suomessa sanotaan ja luullaankin olewan yhtäkyllin.

Näin syrjästä katsoen ei woida olla kummeksimatta tätä eduskunnan lopputouhun tuloksettomuutta. Meistä tuntuisi luonnollisemmalta, että riidat riideltäisiin ja ratkaistaisiin jo waliokunnissa sekä että mietinnöt ehdotuksineen jowiteltaisiin sellaisiksi, että niistä woi ja ehtii totta tulla. Sillä mitäpä hyötyä ja iloa waliokunnille siitä on, että ne waikuttawat wain tulen tawoin tappuroissa?

Simo.

Pikku uutisia.

— Waltiopäiwäin juhlallisten lopettajaisten luullaan tapahtuwan maanantaina, 15:ntena pnä marraskuuta. **Helf. S.**

— Tärkeiden asiain esittely senaatissa tulee tapahtumaan tällä wiikolla, luultawastikin tänään, ja tulee hänen ylhäisyytensä kenraalikuwernööri tässä tilaisuudessa johtamaan puhetta. — Helf. S.

— Nuorten köörillä on harjoitus huomenna, eikä torstaina. Mikä ja paikka entiset.

— Waarallinen paikka lapsille on Johannesen kansakoulun luona rautatiensillalle noufewa katukäytäwä kun aita käytäwän syrjällä ei ole suojattu rautalankawerkolla. Eilen siinä sattui eräälle poikaselle sellainen tapaturma, että putosi aidan raosta koulun pihamaalle loukaten itsensä kiwim että weri pursui korwasta ulos. Emme onnistuneet saamaan pojan nimestä tietoa, kun hän kiidätettiin ajurilla lääkärin luokse.

— Kapellimestari Armas Järnefelt on otettu Ruotsin alamaiseksi.

Kapellimestari Järnefelt on hakenut Ruotsin alunaiseksi, wälttäätsensä n. k. taiteilijaweroa, jota Ruotsissa toimiwien wieras**maalaisten taiteilijain** ei suoritettawa.

— Suomalaisten „kapinaa“ pelätään. Wiime tiistaina kuului Hamingaan kaupungin ulkopuolelta muutamia järeitä paukahduksia. Kaiakeilla oli heti selwillä, että nyt ne suomalaiset alottawat sen kapinan. Suuri joukko Donin porkia lähetettiin täyttäisä wartuskuksissa takahuttamaan sitä. Oikein kaunuoilla luuliwat Wenäjän pojat suomalaisten alkaneen pommittaa kaupunkia. Jäläwää wain, ettei kanuunoita eikä kapinoitsijoita löydetty. Kaupungin ulkopuolella porattiin wain kalliota. Siitä ne laukaukset. — Sanomattakin tietää, että kaiakat oliwat sangen noloja.

Yllätyksiä.

Oli lauwantai-ilta. Kaikkialla muualla paitkeaa lauwantai-ilta hywin paljon muista wiikon illoista, sillä ilmassa on jotakin pyhän tuntua, mikä tuo mukanaan suloisen aawistuksen lewosta ja rauhasta. Mutta sanomalehden toimistossa ei ole niin. Yhä käy, ja kiire on kowa. Lepoa ei ajatteke kukaan.

Mutta sinä lauwantai-iltana, josta nyt on puhe, oli toisin. Meille walmistettiin hauska yllätys. Naiset — tietysti, kumkas muuten — touhusiwat yhtäkkiä toimituksen suurimmalle pöydälle teetarjottimen, siihen ohelle toisen, jossa oli milä ihmin kwalikoima „herraspömpipänöitä“, s. o. teeleipää. Emme käsitäneet tänän hywyhden ylenpalttisuulta, ennenkuin suloisista emännistämme suloisin nousi seisomaan, ryhkäsi ja piti pienen puheen, jossa selitti ansion tästä pikku juhlasta olewan toiminnan Weljekset Rönkä O. y., Helsinki—Shanghai, alkuperäistä kiinalaista teetä.

Se oli meille lähettämyt paketin tuota suloista ainetta maisteltawaksi ja arwosteltawaksi. Me teimme sen. Kun sanoimme, että arkileimainen toimitushuoneemme wähitellen muutti hajuaa, proosallinen metallilankalamppumme salaperäisen himmeiksi paperilyhdyiksi, naistemme puserot kirjawiksi kimonoiksi ja he itse suloisesti pajattawiksi pikku geisoiksi, niin lienemme antaneet tälle teelle parhaimman suosituksemme. Se tuntosi meidät kokonaan ja sitä jäi onneksi wielä hiukan jälelle, joten me kaikella warmuudella ihan lähimmässä tulewaisuudessa pidämme toisen teekekkerin.

*

Toinen hauska yllätys ei ole wielä tapahtunut, mutta se tulee ensi lauwantaina tapahtumaan. Oikeastaan ei woikaan puhua yhdestä yllätyksestä, waan monesta, lukemattomasta määrästä. Silloin on näet teatteriarpajaiset ja suuri iltama. Jokainen woitto on yllätys ja yllätys on myöskin jokainen tyhjä arpalippu, waikka jälkimäisiä tietysti tulee olemaan paljon wähemmän. Tähän katsoen on „Saituri“ päättänyt panna wanhat, homeiset säästönsä liikoon. Alkoon tätä käsitettäkö niin, että hän olisi tapansa parantanut — pois se! waan siten, että hän tietää täten lisää rikastuwansa. „Tukkilaiset“ panewat säästönsä arpojen ostoon ja „nuori Lancelot“ tietää warmasti woiwansa auttaa rakkaita luostariweljiään waikkeinaikaan „Nukkea“. Tämä tietysti olisi „Nukesta“ kowin ikäwää, mutta hänkin warmasti saa „Lancelotinsa“ — ainakin iltamassa.

Kaikki siis pääsewät toiweittensa perille. Olen hiukan korottanut salaperäistä yllätyksien werhoa, sillä ellen niin tekisi, woisi ainakin muutamat ilosta saada syddänhalwauksen. Se olisi surullinen yllätys, ja niitä me tietysti tahdomme wälttää.

Ystäwäni, älä wedä lauwantaina massisi nauhoja kiinni, waan walmista itsellesikin yllätys!

Kataja.

Muualta kotimaasta.

Joensuun—Lieksan rata awattu wäliaikaisille liikenteelle.

Joensuun—Lieksan rataosa awattiin eilen wäliaikaisille liikenteelle. Mitään juhlallisuuksia ei tapahtunut, ainoastaan joku asema oli liputettu. Sekä wäeä asemilla että matkustajia junissa oli paljon.

Suomen metsänhoitoyhdistyksen wuosikokous.

Metsänhoitoyhdistyksen wuosikoukseissa, joka alkoi eilen klo 9 Helsingissä walittiin eroamisruuorossa olewien johtokunnan jäsenten sijaan ylimetsänhoitaja F. M. Lagerblad, metsänhoitajat R. Malmborg, L. Karsten, A. Blomenthal johtokunnan jäseniksi. Waramiehiksi walittiin uudelleen metsänewos T. A. Heikell, johtaja K. O. Elfwing ja metsänhoitaja A. L. Westermark. Tilintarkastajiksi walittiin metsänhoitajat W. G. Lindholm, A. Sohlman sekä waralle metsänhoitajat T. Paawonen ja Erkki Wallen.

— **Haakirikko.** Tukholmasta, marraskuun 8 päiwänä. Helsinkiläinen höyrylaiwa Pallas, kapteeni Ingman, matkalla Englannista Turkuun tuomaskuonalastissa ajoi eilen aamulla karille Json Karlsön luona Gottlandin edustalla. Pelastushöyrylaiwa Poseidon on lähtenyt apua antamaan.

Tukholmasta, marraskuun 8 päiwänä. Karille ajanut helsinkiläinen höyrylaiwa Pallas on tänään saatu irti ja awustettu Oskarshamniin. Se on saanut pienehkön wuodon eturuumaansa.

— **Otawan maanwiljelyskoulun** opettajaksi on walittu agronoomi Herman Hägg Terwolasta.

— **Taiteilija J. K. Kyhykys-wainajan ruumis tuotu Kemijärwelle.** T. k. 3:ntena p:nä saapui taiteilija J. K. Kyyhkysen ruumis Rowaniemeltä kotipitäjäänsä Kemijärwelle. Wainajan isä ja joukko muita sukulaisia sekä ystäwiä oli hewosilla saapunut Kemijärwen kirkolta Ketolan kiewariin, jonne Kemijärwen kirkolta on 12 kilometriä, wastaanottamaan wainajan ruumisarkkua, joka sitten ruumissaatossa wietiin wainajan asunnolle. Tilaisuuteen oli saapunut lukuisasti paikkakuntalaisia wielä kerran nähdäkseen taiteilijan tuttuja, joskin kelmenneitä piirteitä. Hra J. Hagberg laului muutamia lämpimiä sanoja wainajan muistoksi.

Yleisön poistuttua pistäytyiwät wainajan sukulaiset ja tuttawat wainajan atelieriin silmäilemään hänen wiimeisiä siwellimensä tuotteita. Wainaja näet oli koko kesän työskennellyt uuraasti walmistellen wiime kewät-talwena Lappiin ja Norjaan tunturreille saakka tekemälläan matkalla piirtämiään luonnosta ja aiheita aikoen tämän kuun kuluessa Turussa asettaa työnsä tulokset näytteille. Waan armoton tuoni katkaisi nämä aikeet. Lukuisa joukko walmiita maalauksia onkin karttunut. Niissä kuwataan tunturimaisemia ja lappalaisten elämää. Joukossa on pari kolme jotenkin kookasta.

Hautaus toimitetaan tämän kuun 20:tena p:nä klo 2 i. p. Kemijärwen hautausmaalla. — Perä-P.

— **Denaturoidun palowiinan uhreja.** Eilen klo 2 aikaan päiwällä tawattiin Raunistulassa Turun esikaupungissa eräässä torpassa entinen merimies J. E. Eklund ja kulkukauppias K. A. Lidgren kuolleina denaturoidun palowiinan nauttimisesta. Miehet oliwat wiime sunnuntaina kaupungista palatessaan tuoneet mukanaan denaturoitua wiinaa, joka oliwat ostaneet joskin rohdoskaupasta, arwatenkin sen johdosta, että wäkiwiinakaupat oliwat lauantaina kinni. Koko sunnuntaipäiwän oliwat he nauttineet sitä edellä mainituilla seuraulleila. Eklund oli syntynyt w. 1858 ja Lindgren w. 1869. Edellinen oli naimaton ja jälkimäinen leskimies.

— **„Sawo“,** sawolaisten wanha äänenkannattaja, on nyt, useampia wuosia waiettuaan päättänyt ensi wuoden alusta nousta haudastaan. Näytenumerossa, joka laajana ja sijältörikkaana on ilmestynyt, määritellään „Sawon“ ohjelma m. m. seuraawasti:

„Sawo“ aikoo pysyä uskollisena entisyhdelleen: toimia Sawon nuorsuomalaisten äänenkannattajana puoluecen ohjelman mukaisesti, herättää, kohottaa ja yhdistää wointinsa mukaan Sawon wäestöä ja tukea sen harastuksia henkisen ja aineellisen hywinwointiin pyrkiessään. Sitä horjumatonta laillisuuskantaa seuraten, joka Sawon nuorsuomalaista wäestöä on yleisesti ohjannut, tulee „Sawo“ tinkimättä ajamaan suomalaisuuden ja suomenkielen asiaa kaikissa tarjoutuwissa tilaisuuksissa.

Suomalaisen suunistyksen kohottamiseksi kaikilla aloilla, wäsäwäkisten ja työwäen pyrintöjä, elinkeinojen kohottamista, kunnallisia tyhjyrahkyjä y. m. lippaan „Sawo“ tarmonsa takaa ajaa sekä arwostella oloja ja tapahtumia itsenäisesti — myöskin mitä puolueessamme joskus esiintyneihin eri wiwahduksiin tulee — kallistumatta enemmän toiseen kuin toiseenkaan suuntaan.

„Sawo“ ilmestyy Kuopiossa kolmasti wiikossa 7 ja 8 palstaisena. Wastaawana toimittajana on Mikko Puhakka ja awustustaan oiwat lehdelle luwanneet useat tunnetut kynäntäyttäjät, kuten Juhani Aho, Kauppis-Heikki — joka tulee wakinaisesti ottamaan osaa lehden toimitusthöhön — Kaarlo Brofelt, Kust. Killinen, Hannes Nylander, Th. Homén, Hj. Mikander, Tilda Löthman, Otto Tuomi, Rudolf Streng, Knut Polon, Salu Latwala, Juhani Wehwilä, A. Hulkkonen y. m. y. m.

— **Murhayrityksö?** Kun Kaukaan metsätöiden johtaja Nyman t. k. 2:sen pwän iltana istui kotonaan erään tuttawansa kanssa, kuului äkkunan ulkopuolelta pamaus ja huoneeseen lensi rewolwerin kuula, joka osui helliin ja kimposi siitä lattiaille. Kuula oli wähällä sattua työnjohtaja Nymanin waimoon, **joka seisoi silloin hellin** ääressä, kun kuula tuli huoneeseen.

Tässä lienee taas ollut kysymyksessä ilmeinen murhayritys, joka toki onneksi ei onnistunut tämän paremmin.

Mutta kuka murhayrityksen tekijä on, siitä ei ole mitään tietoa. — J.-S. S.

Kirjallisuutta ja taidetta.

Nykysuomalaisia teatterinäytäntöjä.

(Swenska Lustspelsturnén.)

Tänään Swenska Lustspelsturnén niminen teatteriseurue antaa kolmannen näytäntönsä Hennequinin erittäin hupaisan ilweilyn „Har ni något att förtulla“, joka on Tukholamssa ollut oikeana kassakappaleena sikäläisille teatte ealle.

Ainostaan wähäisempi määrä piletejä on wielä saatawana Lyhtikäisen kirjakaupassa.

Keskiwiikkona seurue esittää edellisellä käynillä näyttelemänsä myöskin hywin hauskan ilweilyn „Den blå rottan“, jonka saawuttamaa suosiota täällä kuwaa, että se nyt pyynnöstä esitetään uudelleen. Siispä se nykin kerännee runsaasti yleisöä.

Torstaina on wiimeinen näytäntö, jolloin esitetään Artur Schnitzlerin „Före wigseln“ ja Heyermanin sensatsionikappale „Mordbrännaren“, jossa hra William Larsson näyttelee seitsemän eri osaa. Tämä näytelmä on mielenkiintoinen ja waikuttanee wetowoimana teatterin yleisöön.

Pilettejä saadaan Lyhtikäisen kirjakaupasta.

Näytännöt owat seurahuoneella.

— **Taiteilija E. Muukan** näyttelystä on myyty taulu n:o 25 Ruispelto. Kehoitamme wielä yleisöä käymään tutustumassa tähän näyttelyyn.

— **Suomen Kansallisteatteri** wiettää Friedrich von Schillerin 150-wuotismuistoa esittämällä ensi keskiwiikkona marraskuun 10 päiwänä runoilijan kenties suurimman ja jalohenkisimmän näytelmän **„Wilhelm Tellin“,** joka on ikäänkuin lopputuloksena suuren ihmisen ja runoilijan draamallisessa tuotannossa. Näytelmässä owat useimmat osat uusissa käsissä ja on se muutenkin uudestaan näyttämölle asetettu. — Sama näytelmä esitetään wielä ensi perjantaina ja sunnuntaina. Lauwantaina näytellään alennetuilla hinnoilla Aleksis Kiwen **„Nummisuutarit“** ja ensi sunnuntaina puoli 5:n näytäntönä **Minna Canthin „Murtowarkaus“.**

Urheilua.

— **Suomen W. & U. Liiton** Tampereen Piirikunnan painimestaruuskilpailuja jatkettiin sunnuntaina t. k. 7:ntenä p:nä Taiston talossa. Ensinnä painiwat W. Tammi ja U. Hauhkila, pitkäpainisen nujertamisen perästä woitti edellinen (15 m. 35 sek.), — K. Wiljamaa woitti K. Antilan (3 m. 31 s.) — W. Urwikko ja L. Huopanen painiwat tulisesti 25 minuuttia. — A. Saaristo woitti kauniin painin perästä B. Hoiwalan (8 m. 34 s.) — Sitten tuli oikein woimapainia, kun K. Aaltonen ja W. Wiitaniemi otteliwat. Waikka Aaltonen käytti kaikki woimansa, ei hän kyennyt woittamaan tanakkaa wastustajaansa. — W. Ketonen woitti W. Tammen (37 sek.). — W. Urwikko woitti W. Tammen (1 m. 52 sek.). — W. Ketonen woitti L. Haapasen 2 minuutissa. Tähän päätyhwät aamupäiwän panit.

Illalla painiwat ensin K. Antila ja W. Wiitaniemi, joista jälkimäinen häwisi (1 m. 42 s.) A. Saaristo woitti woimakkaan A. Rapolan (7 m. 27 sek.). Kewyen sarjan mestaruutta ryhtyiwät sitten ratkaisemaan W. Ketonen ja W. Urwikko. Tästä ottelusta, jonka useimmat luuliwat päättyhwän muutamassa minuutissa, muodostuikin oikea rekordipaini. Ensimäiset 25 minuutia painiwat kummatkin oikein hywin, mutta myöhemmin muodostui paini monasti pelkäksi nuhjaukseksi. Kolme tuntia painettiin jäi ottelu wielä ratkaisematta. Ottelun lopulla oli Urwikko paremmassa kunnossa kuin wastustajansa, joka suurimman osan painuaikaa wain makasi ankturissa. A. Saariston ja K. Antilan sekä T. Solan ja B. Hoiwalan paini jäiwät ratkaisematta.

Palkinnot jakautuiwat seuraawasti: Raskaassa sarjassa (yli 83 kg.) woitti mestaruuden sekä 1:sen palkinnon K. Wiljamaa (87 kg. Yritysesta) 4 woitolla.

2:sen K. Antila (97 kg.) Yritys.

3:nnen W. Wiitaniemi (92 kg.) Yritys.

Keskisarjassa (73—83 kg.) woitti mestaruuden ja 1:sen palkinnon A. Saaristo (81 kg.) Pyrinnöstä.

2:sen A. Rapola (82 kg.) Pyrintö.

3:nnen B. Hoiwala (77 kg.) Yritys.

Keskisarjaan, (66,5—73 kg.), johon oli ilmoittautunut kahdeksan kilpailijaa tuliwat ainoastaan T. Sola ja A. Linko (Linden) kilpailemaan. Ratkaisewan ottelun näiden kesken piti tapahtua sunnuntaina, mutta Lingon sairastumisen wuoksi oli ottelu lykättäwä. Mestaruusarwoa ei siis wielä woitu jakaa.

Kewyessä sarjassa (alle 66,5 kg.) ei myöskään woitu wielä mestaruusarwoa jakaa, koska säännöjen mukaan 1:sen ja 2:sen palkinnon saajain tulee painia ratkaisuun saakka, mutta W. Ketosen ja W. Urwikon paini ei tullut ratkaistuksi kestettyään 3 tuntia 1 minuutin 25 sekuntia, joten uusintaottelu wielä on tarpeen. Mieskohtaiset palkinnot jakaantuiwat:

1. W. Ketonen (65,8 kg.) Yritys 4 w. 1 r.
2. W. Urwikko (66,5 kg.) Pyrintö 3 w. 2 r.
3. L. Haapanen (63 kg.) Yritys 2 w. 2 r. 1 h.

Nämät kilpailut oliwat täällä ensimäiset, joissa Liiton uusia painisäännöjä noudatettiin ja nyt jo huomattiin muutamien pykälien määräykset perin sopimattomiksi, kuten 26:s §, joka säätää, että en sipalkinnon saajan on ehdottomasti woitettawa toisen palkinnon saajan. Tällaisen pykälän on waatinut se järjetön määräys, että kutakin piirikuntaa saapi edustaa waan yksi mies, sen sijaan, että kullakin seuralla olisi oikeus lähettää ainakin yksi edustaja.

— **Woimistelu- ja Urheiluseura Yritysten wuosikokous** pidettiin sunnuntaina t. k. 7:ntenä p:nä „Yritys“-kahwilassa. Kokoukseesa oli läsnä noin sata jäsentä. Wuosikertomus ei ollut wielä walmis, joten sen lukeminen siirrettiin jatkettuun wuosikokoukseen. Tilit osoittiwat tuloja Smk. 5927: 82 ja menoja Smk. 5819: 70 sekä tilisäästöä Smk. 108: 12. Tilintarkastajain lausunnon perusteella myönnettiin johtokunnalle täysi tiliwapaus.

Ryhdyttiin sitten waaleihin. Seuran puheenjohtajaksi walittiin K. Wiitanen, warapuheenjohtajaksi Hj. Tähtinen, sihteeriksi H. Laakkonen, rahastonhoitajaksi B. Hoiwala sekä muiksi johtokunnan jäseniksi J. Lundwall, J. Salmi, J. Alanne, R. Wirtanen ja W. Wuolanko. Tilintarkastajiksi walittiin A. Wihermä ja W. Nieminen sekä näiden waramiehiksi K. Wuolle. Painninjohtajiksi K. Wiljamaa ja W. Ketonen. Woimistelukalusto hoitajiksi W. Kuusio ja A. Sikonen sekä urheilukaluston hoitajiksi M. Kowero, K. Salonen ja K. Kilpinen. Harjoitusten johtajaksi A. E. Launis.

Maaseutukirjeitä.

Omilta kirjeenvaihtajilta.

Kirje Pispalasta

Synkältä näyttää elämä näin syksyllä täällä Pispalassa. Ei mene päiwää, ettei jotakin ikäwää tapahtuisi; milloin mistäkin yritetään toisen omaa omin luwin ottaa,

Näistä melkein jokapäiwäisistä warkauksista on saatu kokea, että järjestyswoima, mikä täällä on, on aiwan riittämätön, sillä ymmärrettäwähän se on, ettei kaksi konstaapelia näin wäkirikkaassa kylässä, kun heillä sen lisäksi on sen seitsemän muuta tointa, edes hywällä tahdollakaan kaikkia toimiansa ehdi täyttää.

Ja kun ottaa huomioon, että Pispalan poliisilla on wirkatoimia myöskin n. k. Hämeen puolella Pyhäjärweä, niin selwiää tuo ylempänä mainittu seikka wieläkin räikeämmällä tawalla. Useasti, kun poliisin apua tarwitaan, onkin järjestyksmies Hämeen puolella.

Pikaista korjausta kaipaawat siis Pispalan esikaupungin järjestysolot. Parhaiten se tapahtuisi, jos tänne saataisiin oma poliisiasema ja muutama konstaapeli lisää. Heidän tehtäwänään olisi yksinomaan järjestyksen ja rauhan yllänpito esikaupungissamme. Koko laitos olisi sitten pantawa Tampereen poliisilaitoksen ja Tampereen poliisimestarin walwonnan alaiseksi.

Mikäli tiedetään lieneekin Tampereen poliisimestari joskus tehnyt tämän suuntaisen esityksen länin kuwernöörille. Lienee ollut omat syynsä siihen, että tuo esitys tuli hylläätyksi, mutta silti ei poliisiolojamme suinkaan saatu paremmiksi.

Koulukeittiöhomma, josta eräällä taholla on niin paljon suukopua pidetty, on jo melkein toteutumaisillaan. On opettajain kautta saatu tieto, että noin 200 kansakouluopilasta on sen kerttoa odottamassa.

Tahdon sulkea eritoten tämän hankkeen kaikkien kylläläisten huomioon, sillä sen se täydellä syyllä sietää. Alkoon sitä pidettäkö — kuten eräällä taholla taholta tehdä uskottawaksi — turhanpäiwäisenä portwarillisena pikkuparannuksena, jonka hywäksi ei edes kannata ritkaa ristiin panna. Tällaisessa tapauksessa on halpamaiset puoluenäkökohdat ja keskinäinen kateus heitettäwät syrjään ja toimittawa jokainen yhdessä kasiwauan polwen hywäksi.

Nyt on taasen wuosi wierähtänyt siitä kun Pispalan nuorsuomalainen yhdistys alkoi toimintansa omassa huoneistossaan. Pitkäksi käwisi tässä luetella se monipuolinen hyöty, mikä yhdistyksellä on omasta kodista ollut, sillä jistä wailla oli toimintamme hajanaista ja haparoiwaa. Yhä enemmän on myöskin yhdistys saanut jäseniä ja siweellisen kannatuksensa antaneita puoleleen paikkakunnalla. Nyt, kun uusi wuosi taasen uusin woimin aljetaan, niin toiwokaamme, että työmme sen aikana käwisi yhäkin hedelmällisemmäksi. Waikka aika näyttääkin syttä synkemmältä, niin me uskomme kuitenkin waloisampain päiwienkin koittawan, kunhan wain pysymme lujina laillisuuden, oikeuden ja edistyksen pohjalla. Riihin uskomme ja siinä uskossa lähdemme uudelle wuodelle, jona warmaankin riwimme edelleenkin taajenewat.

Mutta meille ei riitä ainoastaan se, että ollaan jäseniä jossain nuorsuomalaisessa yhdistyksessä, waan meidän tulee myöskin toimia niin, että jokainen tietäisi ja tuntisi, mikä on nuorsuomalaisen puoluecen tarkoitus ja mitä se tahtoo tehdä yhteisen edun ja koko isänmaan hywäksi. Itsemme me niin monasti tunnemme tähän toimeen heikoiksi. Ruwetkaamme siis tutuille ja tuntemattomille esittämään sitä apuneuwoa, joka tässä kohden on tehokkain, Tampereen Sanomia. Se seuraa aikaansa sekä waltiollisella että yhteiskunnallisella alalla ja siitä wielä päälle päätteeksi saamme tuoreimmat tiedot päiwän tapahtumista. Jos niin teemme, palwelemme parhaiten puoluettamme.

Kylläläinen.

Mouhijärwi.

— Kunnallislautakunta kokoontui lauwantaina t. k. 6:ntena päiwänä kuntahuoneessa, jolloin wastaanotettiin ja tutkittiin ne muistutukset, jotka tehtiin wuokralautakunnan waaliluetteloa wastaan. Merkillistä kyllä, ei muistutuksia tehty useampia kuin kaksi, joskin tyytymättömiä kuului olewan koko joukko. — Kunnan wuokralautakunnan waalissa, joka toimitettiin heti edellisen kokouksen päätyttyä, jaiwat useammat äänet, wuokranantajien puolelta, talolliset Wilho Rauwa ja Oskari Teeri, ja näiden waramiehiksi walittiin taloll. Ewert Nuutila ja Ewert Peltola. Wuokranottajien puolelta tuliwat palstatilallinen Kalle Heinä (joka siwumennen mainiten äänesti wuokranantajien kanssa — siis wuokranantaja) ja myllärі Kalle Saarinen wakinaisiksi sekä torpan poika Juho Heikkilä ja nahkuri E. J. Salminen warajäseniksi. Osanotto waaliin oli perin laimeata, niinpä oli kokouksessa kokonaista wiisi sanoo wiisi wuokranantajaa ja 18 wuokranottajaa.

— Sanomalehtien tilausaika on käjissä. — Suomettarelaiset owat jo aikoja sitten alkaneet nuijitus-retkensä tyrkyttäen lehtiänsä niin nuorsuomalaisille kuin muihinkin puolueisiin kuuluwille. — Miten on meikäläisten laita? Olemmeko täyttäneet welwollisuutemme tässä suhteessa? Ilkäämme luottako siihen, että entiset Tamp. Sanomain tilaajat itsestään tulewat tilauksiansa uusimaan. Paljohan on senlaisia, jotka tilaawat sen lehden, jonka asiamies ensin heille lehteään tarjoaa, huolimatta siitä, minkä puolueen lehti heille tulee, kunhan waan saawat jotain lukea. — Niillekin meikäläisille, jotka ainoastaan wanhan totutun tawan mukaan tilaawat esim. Aamulehteä, olisi selitettäwä että Tamp. Sanomissa on paikkakuntamme uutiset kaikki ja useinkin tuoreemmat kuin missään muussa paikkakuntamme lehdessä. Lehtemme häilymätöin waltiollinen suunta, sen asialliset pääkirjoitukset tekewät ajattelewalle ja ymmärtäwälle tilaajalle selwäksi, ett'ei walikoimisen waraa siinä suhteessa ole.

Jukka.

Humppila.

— Humppilan kunnan äänioikeutettujen maanwuokraajat ja wuokramiehet kokoontuwat lauwantaina kuluwan marraskuun 13:ntena pnä klo 2 ip. kunnanhuoneella, jolloin tarkistetaan kunnallislautakunnan laatimat, jo nähtäwinä olleet waalituettelot wuokralautakuntain jäsenten walitsemista warten. Heti tämän jälkeen eli klo 3:melta toimitetaan wuokralautakuntain jäsenten waali: 4 warsinaista ja 4 warajäsentä walitaan kumpaankin kunnan wuokralautakuntaan kolmen wuoden ajaksi lukien tammikuun 1:si päiwästä 1910.

— Wäliaikainen kuntakokous pidetään kunnanhuoneella t. k. 20:ntena pnä klo 2 ip., jolloin on esillä seuraawat asiat:

1:si) Päätetään mitä tulomäärä otetaan ensi wuoden weroäyriperustaksi kunnallisessa taksoituksessa.

2:si) Päätetään mihin yleishyödyllisiin tarkoituksiin käytetään ne warat, jotka kunnalle tulewat sen lainajywästöstä myytäwäksi päätettystä 75 ruisheh-dosta.

3:si) Jos kunta tahtoo lausua mielipiteensä köyhäinhoito-asetusta tarkastamaan asetetun komitean mietinnöstä, niin walitaan kunnan puolesta lausunnonantajat.

— Punkalaitumen—Humppilan uusi maantie. Maanmittari R. Stenwik alottaa t. k. 22:ntena pnä sen maantiejaon, joka Punkalaitumen pitäjän rajalta johtaa Murron kylän kautta Humppilan pitäjässä Urjalaan johtawaan tiehen.

Ennen toimituksen ryhtymistä pitää hän kokouksen Wenäjän kartanossa mainittuna päiwänä klo 11 ap., johon kokouseen on Humppilan tienteokselwollisten kahden jäätwittömän uskotun miehen keralla saawuttawa.

— Kunnallislautakunnan jäsenet kutsutaan kokoontumaan kunnanhuoneelle t. k. 13:ntena pnä klo 2 ip.

— Kirkollisten maksujen ja kanttorin palkan yläskanto toimitetaan kunnanhuoneella lauantaina t. k. 13:ntena pnä klo 10—1 päiwällä.

— Tulipalo syntyi „sikawalkeasta“ t. k. 3:nnen päiwän illalla postinkantaja J. Wähämäen asunnolla Murrolla, jolloin Wähämäen ulkohuonerakennukset irtaimisto

Helsingin Uusi Lakki- & Hattuliike

II Hämeenkatu II

Nyt tullut uusi varasto Nahkatavaroita kuten: 7321

Naisten Lakkia, puuhkia, boia, useasta eri nahka lajista, useaa eri mallia.

Herrojen lakkeja & Lasten lakkeja suuri valikoima.

Naisten Päällysvaatteita ja saketteja.

HUOM! Kaikki myydään uskomattoman halpoihin hintoihin!

Helsingin Kahvikauppa Hämeenkatu 21. PUHELIN 701.

A. Rafn pitää kaupakai paahdettua kahvia kemiallisesti tarkastettu Helsingin kaupungin laboratoriossa terveydellisiä tarkastuksia varten, Mokka Sikuria, Teetä y. m.

HUOM! A. Rafn'in Mokka Sikuria ja paahdettua kahvia pidetään kaupaksi Tampereella ainoastaan yllämainitussa liikkeessä. 382

Aamul., K. L.

Kuulutus.

Päätös, koskeva erään Eerolan eli Hirsilän perintötaloon Oriveden pitäjän Voitilan kylässä kuuluvan maa-alueen pakkolunovuttamista Suomen Valtionrautateitten tarpeeksi, on täällä tänäpäivänä julkipanon jälkeen annettu, josta asiallisille täten tieto annetaan. Hämeenlinnassa, Lääninkansliassa, Marrask. 4 päivänä 1909

Ivar Gordie.

N:o 2302 K. U. Chydenius.
8518

Kokouksia.

Oriveden seurakunnan Lukkarin

A. V. Simolan

konkurssipesän velkojat kutsutaan täten **Varatuomarien Einar Ahlmanin & Yrjö Pulkkisen Lakiasiaintoimistossa Tampereella, Hämeenkatu 20, torstaina ensi Joulukuun 2 p:nä klo 12 päivällä** pidettävään velkojainkokoukseen vastaanottamaan lopullisen tilin konkurssipesän hoidosta ja nostamaan loppu-osinkonsa sekä päättämään muista ilmaantuvista kysymyksistä. Ja huomautetaan konkurssisiännön määräyksestä että poissaolevat velkojat saavat tyytyä saapuville tulleitten päätöksiin.

Tampereella Marraskuun 6 p 1909.

Yrjö Pulkkinen. Kustaa Paavola.
Toimitsijamiehet. 8487

Koillis-Hämeen Keskinäisen Eläinvakuutusyhtiön varsinainen syyskokous

pidetään tämän kuluvan marraskuun 24 p:nä klo 1 p Oriveden kirkonkylässä N. Hälvän talossa, jolloin käsitellään yhtiön sääntöjen 49 §:ssä mainituita asioita.
8431 JOHTOKUNTA.

Huutokauppoja.

Julkisella, vapaaehtoisella huutokaupalla

myydään perjantaina marraskuun 12 p:nä klo 2 päivällä rakennukset Onkiniemen oluttehtaan alueella poisvietäviksi tämän talven kuluessa.

Rakennukset ovat:

Panimorakennus	hirsistä.
Tallirakennus	„
Pumppurakennus	„
Kellari	kivestä.
Yksi huvilarakennus	hirsistä.

Maksuehdot ilmoitetaan huutokauppatilaisuudessa ja myyjät pidättävät 1/2 tunnin mietintöajan tehtyjen tarjousten hyväksymistä tahi hylkäämistä varten.

Tampereella marraskuun 3 p:nä 1909.

Näsijärven Oake-Oluttehdas.

Rahtikirjoja

tämän lehden konttorissa.

Aamul., T. N., S. V. L. & F. A. T.

TALO myytävänä.

Talonomistajantyttären **Elä Niemisen kuolinpesän** omistama eteläinen puolisko **talosta ja tontista N:o 49 Tampereen kaupungin kolmannessa osassa** myydään vapaaehtoisella huutokaupalla, joka toimitetaan sanotussa talossa **torstaina Joulukuun 9 päivänä 1909 kello 12 päivällä.** Lähempiä tietoja antavat 8573

Yrjö Pulkkinen. Varatuomari. **K. F. Dunderberg.** Tehtailija.

Myytävänä.

Talonomistajain Liike- ja Välitystoimiston (tel. 146) kautta myytävänä:

Lohkotila lähellä Tamperetta, täysin rakennettu, hinta 9,000: — mk

1/4 mant. talo Vesilahdella, hyvä metsä, hinta 28,000: — mk.

Metsätila 1 km. asemalta Tamp. Helsingin radalla. 70,000: — mk, metsä arvioittu 50,000 mk. edullinen.

9 1/2 prosent. kaupungin talo Tampereella. 52,000 mk.

Työväen keittiö, samoin **kahvila** halvalla, vanhat liikkeet.

Talonomistajien Liike- ja Välitystoimisto K. P. Ruuskasen talo, telef. 146.

Metsästäjät!

Varatoomme olemme juuri saaneet verrattomia, voimakkaita - - - - - - - - -

GYTTORP'in

ruotsalaisia **savuttomia** haulikon patroonia kal 16 ja 12. Hylssit näissä oivalliset, joten haulilataus siron tasanen. - - - - - - - - - -

O. Y. K. Fjorth A. B.

TAMPERE, Kirkkokatu 5.
5074

Metsää myydään.

Kangasalan pöpiston virkatalojen 4 vuosi kappaleen puut osaksi tukkipuita ja loput halkometsäksi myydään. Lähempiä tietoja antaa **J. Antila** Havisevalla ja **Markkula** Suinulassa. 8464

Kuulkaapa nyt!

Äsken saapui suuri valikoima Naisten

syys ja talvikappoja

joita myydään tuntuvasti **alennetuilla hinnoilla** (12—30 mk.) Kiiruhtakaa ostamaan ennenkuin loppuvat.

Rahaksimuuttokaupassa

Hällströmin talossa. Hämeenk N:o 10.
8059

Huumisarkkuja.

Parhaiten järjestetty varasto paikkakunnalla.

Tampereella Kauppakatu 15.

Ivar Lahtinen.
1113 Telef. 15.

Konkurssiloppunmyynti!

Koko jälellä oleva varasto **muodikkaita**

Naisten Saketti- ja kappakankaita, Leninki- ja Puserokankaita y. m., y. m.

Miesten Puku- ja Palttookankaita, Doffelia, Sarkoja sekä kaikenlaisia Vuorikankaita

Loppuunmyydään tämän kuun ajalla yhä alennetuilla hinnoilla

G. W. Johanssonin Konkurssiloppuunmyynnissä

(Kauppatorin varrella.)

HUOM! Liikkeen lopettamisen takia Joulukuun 1:stä p:stä myydään sekalaista puodin kalustoa. Sähkökaarilamppuja johtoineen, Lux lamppuja, Kaappi, Kuvastimia y. m., y. m.

8340

Säilykkeitä

Lohta purkeissa.
Kalapullia.
Hummeria.
Austraalial. Hummeria.
Ayriäisiä (Krabbor).
Sardiinia öljyssä.
Sardiinia tomatissa.
Savustettuja Sardiinia.
Anjovista.
Sardelleja.
Hampurilaista makkaraa.
Parsaa (Sparris).
Capris'ta.
Pickles'tä.
Herneitä purkeissa. 7936
Champignoneja.
Sinappia.

Tuoreita **Hedelmiä**
Sokeroituja **Mehuja**

J. & O. PAHLMAN'illa.

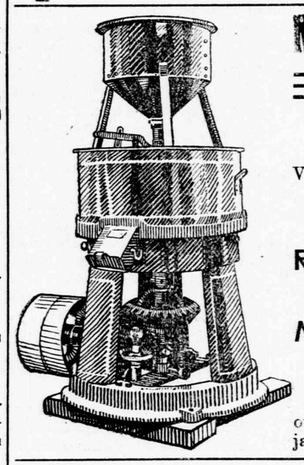

K. F. Dunderberg'in Konepaja

Tampereella

VALMISTAA erikoisalanaan:

Jauhomyllyjä.

Rautajalustaisia myllyjä

Smk:sta 360:— korkeampiin hintoihin.

Myllyn rautaosia

Smk:sta 2[illegible]4:— korkeampiin hintoihin.

Halvasta hinnasta huolimatta ovat myllyt rakenteeltaan lujia ja käytännöllisiä. 3843

Aamul.

Ahlman'in Emäntäkoululla valmistettuja

Liinavaatteita ja kankaita

on myytävänä molemmissa Kangashalleissa rouva

8523 **Edelman'in kaupassa.**

Lukijat, suosikaa ostoksillanne niitä liikkeitä, jotka ilmottavat Tampereen Sanomissa!

Surol

suuvettä on löytyvä joka perheessä, koska se ei ainoastaan ole parasta hampaitten hoidossa, vaan myös kurkkutaudissa, syyhelmässä, haavojen y. m. vammojen parantamisessa.
8488

Saatuani myymäläni kuntoon myyn

kaikenlaisia HARJATEOKSIA

suurella hinnanalennuksella. Vellamonkatu 11 ja Satakunnankatu 25. Tilauksia otetaan vastaan Vellamonk. 11. Puhelin 361. Kunnioituksella
5821 **L. P. MYÖHANEN.**

N:o 291

Voimaperäisesti viljelty, hyvässä kunnossa oleva

Perintötila

Kangasalan pitäjässä, kauniilla paikalla järven rannalla ja noin 4 km. päässä kirkonkylästä, myydään sattumalta halvalla. Pinta-ala on noin 700 tynn.-alaa Siitä peltoa 130 tynn.-alaa. Vuosittain kylvetään 50—60 hl kauroja, 18 hl ruokiita, 5 hl ohria; heinää ja juurikasveja Karjaa ruokitaan 20 lehmää, 9 hevosta ja nuortakarjaa. Iso puutarha, rikas kalavesi. Rakennukset avarat ja kauttaaltaan hyvässä kunnossa. **Metsä hyvä,** Myyjä suostuu jättämään erään metsäkappaleen itselleen **55,000** markasta. Hinta metsineen, irtaimistoineen 115,000 mk., josta 20,000 mk. suoritettva käteisesti.

N:o 202

Kaupunkitalo, edukkaalla paikalla Kyttälän alueella Tampereella; rakennettu osaksi kivestä, osaksi puusta; käsittää 56 tulisijaa. Talo kauttaaltaan mitä parhaimmassa kunnossa. Tuottaa **8,000 mk.** vuodessa. Rakennukset palovakuutetut Kaupunkien Yleisessä Paloapuyhtiössä **96,000 mk.** Tontti arvokas. Hinta **110,600 mk.** Talo on arvioitu kuoletuslainaa haettaessa 120,000 mk.

Lähemmin ilmoittaa

J. E. Turtonen.
Tampere, Hämeenkatu 21. 8512

Huveja.

Aamul., K. L.

Raittiusseura RENGAS toimeenpanee

- ILTAMAN -

Kangasalla Tohkalan Karppilassa marraskuun 14 päivänä alkaen klo 5 j. pp.

TOIMIKUNTA.

Palvelukseen halutaan.

Lastenhoitaja

saa paikan

8526 **HILEVAARA. Verkatehtaank. 9.**

Paikkaa haluaa.

Täysin luotettava keski-ikäinen ruuanlaitokseen tottunut **PALVELIJATAR** haluaa paikkaa Marraskuun 15:sta päivästä herroille tai pieneen perheeseen. Vastaus tämän lehden konttoriin nimimerkillä **Luotettava.** 8338

Halutaan vuokrata.

Halutaan nyt heti hyvää täysihoitoa siivistyneessä perheessä 2:lle pienemmälle koululaiselle. Vastaus tämän lehden konttoriin nimimerkillä
8529 KIIREELLINEN.

Vuokrattavana.

Siisti huone vuokrataan heti tai tuonnempana nuorille herroille. Os. Kuninkaank. 31. **Rosengrén.** 8515

Joulukuun 1:stä p:stä valoisa

Kaduntaoleinen kalustamaton huone

Satamakadun 15:sta. Läh. tämän lehden toimituksesta. **Sinikallio.**
Puhelimet 11 46 ja 10 14

Kalustettu huone nyt heti eli 15 päivä Papinkatu 12 käynti kadulta. Ala Serros. 8520

Kaksi nuorukaista saa hyvän asunnon keskikaupungilta. Vast. nimim.
8528 **Siisti** t. l. k.

Heti kalustettu huone, käynti kadulta. Rongankatu N:o 5.
8524 **Z. Behse.**

1 p:stä jouluk. sali, kamari ja keittiö Mustanlahdenkatu 5
8525

Kalustettu huone Läntinenkatu 7.
8532

Kaksi tai kolme huonetta ja keittiö

nykyaikaisine mukavuuksineen halutaan vuokrata jouluk. 1 p:stä Vastaus Tamp. Sanom. koutt. nimim. **„2 tai 3“.** 8530

Erinomaisen hyvin kalustettu huone mukavuuksineen on vuokrattavana Kyttälänkatu 1 Koskipuiston varrella 1:nen porras oik. 8336

Hakava työpajahuoneisto,

ossa on 3 huonetta, sopivia myös konttorihuoneistoksi, on sattumalta keskikaupungilta vuokrattavana Vast. nim. „Halpa“ t. l. konttoriin. 8341

Puoti, kamari ja keittiö 1 p. jouluk.

Viinikank. 36. Koululaisia otetaan täysihoitoon **samassa paikassa.** 8537

Oscar Bång'in Kangaskauppa

Tampereen Osake-Pankin uudessa talossa. Puhelin 577.

Suosittaa nyt sisääntullutta monipuolista varastoaan syksy- ja talvikaudeksi - - - - - - - - - - -

Naisten Doffelia Takeiksi ja Kapoiksi.

Naisten Silkkikappaplyyssiä.

Lasten Kappaplyysejä, eri värisiä.

Villasaaleja, Sänkyfilttejä uusimallisia.
Naisten ja Lasten Villakäsineitä.
Naisten ja Lasten Villasukkia.
Kudottuja Villapuseroita & Takkeja.
Kuosikkaita Leninki- ja Puserokankaita.

Miesten Pukukankaita, muotivärisiä ja mallisia.

Miesten Palttoo ja Vuorikankaita.

Miesten Käsineitä, Sukkia, Kravatteja, Kauluksia y. m. vaatetusesineitä, kuosikas valikoima.
5912

7508

ISAK JULIN'in Kirjapaino

TAMPEREELLA

K. P. RUUSKASEN liikepalatsissa. Puhelin 281.

Suorittaa kaikkia alaan kuuluvia töitä nopeasti suurella huolella ja halvoilla hinnoilla.

Hämeenläänin ainoa nuottipaino.

Tiedusteikaa hintoja! Verratkaa töitä!

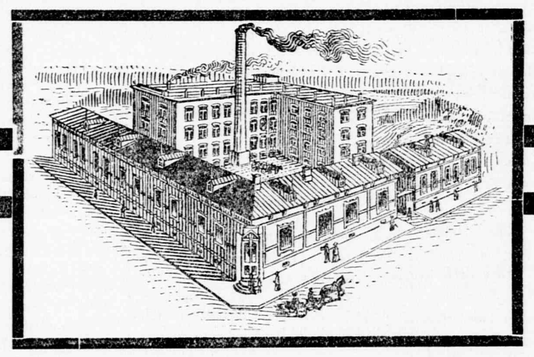

Tampereen Hattu-, Lakki- & Turkkitehdas

I. M. NAPARSTOK.

PERUSTETTU 1897.

TEHDAS ja VARASTO sijaitsee Verkatehtaan ja Viinikankadun kulmassa. Kahden minutin matka Rautatieasemalta. — PUHELIN 729. — Sähköosoite: NAPARSTOK,

Kaikille niille, jotka haluavat ostaa **Nahkatavaroita** huomautetaan, että on ostettava sieltä missä löytyy suurempi varasto, sillä silloin on tavara aina parempaa ja halvempaa.

Varastossa löytyy: Turkiavuoria montakymmentä eri laatua niinkuin: Bisamin, Hamsterin, Ketun y. m. nahoista sekä hyviä Siperian lammasnahkavuoria Smk. 30: — alkaen.

Kaulusnahkoja! Äkta Kriminnahkoja, Majavannahkoja, Bisamnahkoja, Cealbisamnahkoja, Astrakaninahkoja.

Miesten nahkaluokkeja! Niinkuin: Astrakani, tummia ja vaaleita. Bisami, tummia ja vaaleita. Lampaannahkasia sekä

Lasten lakkia monen värisiä y. m., y. m.

Viimeistä uutta naisille!

Kaikkeisia Garnityyriä niinkuin:

Hattuja, Lakkia, Bovia ja Muhveja: Hillerin, Närtzin, Näädän, Bisamin ja Astrakanin nahoista y. m., y. m.

Tukuttain ja Vähittäin.

Kunnioituksella: TAMPEREEN HATTU-, LAKKI- ja TURKKITEHDAS.
I. M. NAPARSTOK.
7232

Kalustettu huone

uokrataan

Atelieri Laurent, Läntinenk. 27.

Ilmotuksia.

Huomatkaa!

Kuluneita **viiloja** teroitetaan hyvin ja halvalla.

Viialan Viilatehtaalla.

Osoite: **Viialan asema.**
8517

OPETUSTA ruotsin- ja suomenkielessä antaa halvall nimim. X. t. l. k. 2527

HUOM.! Saapunut suuri Syysvarasto kaikenlaatuisia **Kenkiä** naisille, miehille ja lapsille sekä **Kalossia, Aamutohveiia, Voimistelu** ja **Tanssikenkiä** y. m., y. m.

HUOM.! Halvat hinnat.

HUOM.! Vanhat kengät otetaan korjattavaksi.

Uusi Kenkäkauppa (Leipuri O. HELIN'in talossa) Kuninkaankatu n:o 25. :-: Puhelin 1108

Omist. AINA BOSTRÖM. 3745

Suurin valikoimat

Tapettia ja Korkkimattoja, uusimpia malleja,

sekä

Maalarin värejä, Värnissaa ja Lakkoja

1776 **Tampereen Rakennuskonttorissa.**

Postimerkkiä t. l. konttorissa.

Tampereen Kukkakauppa

(Omistaja V. LINDEGREN)

Hämeenk. 31. Puhelin 1211.

HAUTASEPPELEITÄ y. m. **kukkalaitteita** valmistetaan aistikkaasti halvimmilla hinnoilla.

TILAUKSET maaseudulle toimitetaan huolellisesti. 7156

KANSALLISKIRJAPAINO

on uusin ja halvin kirjapaino Tampereella. Koskikatu 11

Puhelimet Kirjapainon 80 Yksityisasunnon 1081

Pimeyttä! Valoa!

Hauska muisto kodistanne on hyvä **VALOKUVA,** joka tähän aikaan sopivimmin otetaan salamavalossa - - - -

8506

Atelier Laurent Läntinenk. 27 telef. 604.

Junain kulut.

lokakuun 16:nnesta p:stä toistaiseksi:

Junat lähtewät Tampereelta:

Klo 4,35 a. p. Tawarajuna, jossa on 3:nnen luokan waunu, Haapamäelle 11,15 ja Seinäjoelle 6,40 i. p.

Klo 5,50 a.-p., Postijuna Forssaan saapuu 10,54 a.-p., Turkuun 11,58 a.-p., Saloon 2,02 i.-p., Hämeenlinnaan 8,02 a.-p., Tammisaareen 1,33 i.-p., Hankoon 2,55 i.-p., Helsinkiin 11,12 a. p., Lahteen 1,45 i.-p., Lowiisaan 6,00 i.-p., Kouwolaan 3,23 i.-p., Kotkaan 7,20 i.-p., Haminaan 7,30 i.-p., Mikkeliin 9,10 i.-p., Lappeenrantaan 6,50 i.-p., Wiipuriin 7,03 i.-p., Imatralle 10,39 i.-p. ja Pietariin 11,40 i.-p.

Klo 10,05 a. p. Sekajuna Oriwedelle 11,40 a.-p. Lähtee Wehmaisista 10,24 a.-p., Kangasalta 10,37 a.-p., Suinulasta 10,58 a.-p.

Klo 10,35 a.-p. Sekajuna Toijalaan 12,10 i.-p., Forssaan 2,53 i.-p., Turkuun 4,14 i.-p., Saloon 6,03 i.-p., Tammisaareen 8,51 i.-p., ja Hankoon 9,45 i.-p.

Klo 1,20 i.-p. Postijuna Hämeenlinnaan 3,38 i.-p., Tammisaareen 8,51 i.-p., Hankoon 9,45 i.-p., Helsinkiin 6,39 i.-p. Lahteen 7,10 i.-p., Kouwolaan 8,48 i.-p. ja Kotkaan 10,25 i.-p.

Klo 1,34 i.-p. Postijuna Haapamäelle 5,25 i.-p., Jywäskylään 8,31 i.-p., Suolahteen 10,10 i.-p., Seinäjoelle 9,16 i.-p., Waasaan 12,05 i.-p. ja Kauhawalle 11,21 i.-p.

Klo 1,40 i.-p. Postijuna Raumalle 7,20, Poriin 6,15 i.-p. ja Mäntyluotoon 7,46 i.-p.

Klo 4,13 i.-p. Postijuna Hämeenlinnaan 6,23 i.-p., Riihimäelle 7,20 i.-p., Porwooseen 11,32 i.-p. ja Helsinkiin 9,25 i.-p.

Klo 4,30 i.-p. Sekajuna Kangasalle 5,06 i.-p., Oriwedelle 6,08 i.-p., Wilppulaan 8,07 i.-p. ja Haapamäelle 9,04 i.-p.

Klo 5,45 i.-p. Postijuna Forssaan 9,28 i.-p., Turkuun 10,40 i.-p., Hämeenlinnaan 7,56 i.-p., Helsinkiin 10,50 i.-p., Lahteen 11,09 i.-p., Kouwolaan 12,44 a.-p., Kotkaan 7,20 a.-p., Haminaan 7,34 a.-p., Mikkeliin 6,41 a.-p., Kuopioon 11,58 a.-p., Iisalmelle 2,54 i.-p., Kajaaniin 5,45 i.-p., Lappeenrantaan 5,00 a.-p., Wiipuriin 4,34 a.-p., Pietariin 8,56 a.-p., Imatralle 9,53 a.-p., Elisenwaaralle 11,45 a.-p., Punkaharjulle 2,23 i.-p., Sawonlinnaan 3,13 i.-p., Sortawalaan 12,45 i.-p. ja Joensuuhun 5,23 i.-p.

Klo 8,15 i.-p. Sekajuna Tyrwäätjeen 10,55 i.-p., Peipohjalle 6,29 a.-p. ja Poriin 8,10 a.-p.

Klo 8,25 i.-p. Sekajuna Wehmaisiin 8,43 i.-p., Kangasalle 8,55 i.-p. ja Suinulaan 9,10 i.-p.

Klo 12,17 yöllä Postijuna Haapamäelle 3,45 a.-p., Jywäskylään 8,16 a.-p., Suolahteen 10,13 a.-p., Seinäjoelle 7,38 a.-p., Waasaan 10,29 a.-p., Pietarsaareen 11,45 a.-p., Kokkolaan 12,14 a.-p., Raaheen 5,45 i.-p., Oulunn 6,05 i.-p., Kemiin 9,14 i.-p. ja Torniooon 10,13 i.-p.

Junat saapuwat Tampereelle:

Klo 12,51 a.-p. Tawarajuna, jossa on III:nnen luokan waunu, Seinäjoelta 10,50 a.-p. ja Oriwedeltä 10,38 i.-p.

Klo 5,30 a.-p. Postijuna Torniosta, lähtee 7,40 a.-p., Kemistä 8,36 a.-p., Oulusta 11,44 a.-p., Raahesta 11,30 a.-p., Kokkolasta 5,43 i.-p., Pietarsaaresta 6,00 i.-p., Waasasta 7,20 i.-p., Seinäjoelta 10,08 i.-p., Jywäskylästä 7,35 i.-p., Suolahdesta 5,25 i.-p., Jywäskylästä 7,35 i.-p. ja Haapamäeltä 2,04 a.-p.

Klo 7,30 a.-p. Tawarajuna, jossa on III:nen luokan waunu Toijalasta 5,25 a.-p.

Klo 8,42 a.-p. Sekajuna Haapamäeltä 3,46 a.-p., Wilppulasta 4,57 a.-p., Oriwedeltä 7,00 a.-p. ja Kangasalta 8,10 a.-p.

Klo 9,00 a.-p. Sekajuna Porista 3,30 i.-p., Tyrwäältä 6,09 a.-p., Siurosta 7,48 a.-p., ja Nokialta 8,18 a.-p.

Klo 9,48 a.-p. Matkustajajuna Joensuusta 9,53 a.-p., Sortawalasta 12,45 i.-p., Sawonlinnasta 1,30 a.-p., Punkaharjulta 2,22 a.-p., Elisenwaaralta 4,45 i.-p., Imatralta 7,06 i.-p., Pietaristа 7,50 i.-p., Wiipuristа 11,20 i.-p., Lappeenrannasta 10,25 i.-p., Kotkasta 9,45 i.-p., Haminasta 9,25 i.-p., Kajaanista 10,45 a.-p., Iisalmelta 1,24 i.-p., Kuopiosta 4,26 i.-p., Mikkelistä 9,43 i.-p., Kouwolasta 2,55 a.-p., Lahdesta 4,51 a.-p., Riihimäeltä 6,37 a.-p., Hämeenlinnasta 7,34 a.-p. ja Toijalasta 8,35 a.-p.

Klo 1,16 päiwällä Postijuna Turusta 8,30 a.-p., Forssasta 7,20 a.-p., Hangosta 5,00 a.-p., Tammisaaresta 5,53 a.-p., Helsingistä 8,00 a.-p., Porwoosta 7,00 a.-p., Pietaristа 7,50 i.-p., Wiipuristа 11,20 i.-p., Kouwolasta 2,55 a.-p., Lahdesta 4,51 a.-p. ja Hämeenlinnasta 11,06 a.-p.

Klo 2,35 i.-p. Sekajuna Oriwedeltä klo 1,00 i.-p.

Klo 3,58 i.-p. Postijuna Waasasta 5,45 a.-p., Jywäskylästä 7,57 a.-p. ja Seinäjoelta 8,21 a.-p., Suolahdesta 7,10 a.-p., Jywäskylästä 8,57 a.-p. ja Haapamäeltä 12,19 päiwällä.

Klo 4,02 i.-p. Sekajuna Salosta 8,14 a.-p., Turusta 11,00 a.-p. ja Forssasta 11,55 a.-p.

Klo 5,29 i.-p. Postijuna Mäntyluodosta 11,39 a.-p., Porista 12,40 i.-p. ja Raumalta 11,30 a.-p.

Klo 8,08 i.-p. Postijuna Salosta 1,44 i.-p., Turusta 3,20 i.-p., Forssasta 3,55 i.-p., Helsingistä 2,45 i.-p., Porwoosta 1,45 i.-p. ja Hämeenlinnasta 5,55 i.-p.

Klo 10,15 i.-p. Sekajuna Suinulasta 9,30 i.-p.

Klo 11,58 yöllä Postijuna Hangosta 3,05 i.-p., Tammisaaresta 4,02 i.-p., Helsingistä 6,25 i.-p., Pietaristа 9,55 a.-p., Wiipuristа 1,20 a.-p., Imatralta 7,11 a.-p., Lappeenrannasta 1,20 i.-p., Kotkasta 12,45 i.-p., Haminasta 12,25 i.-p., Mikkelistä 10,42 a.-p., Kouwolasta 5,07 i.-p., Lahdesta 7,05 i.-p., Hämeenlinnasta 9,48 i.-p.

Tampereella, 1909
Tampereen Sanomain Osakeyhtiön
kirjapainossa.

raten ilmestyi neljä poliisia owensuuhun.

— Puhu, missä on se mies?

— Paennut, teidän ruhtinaallinen korkeutenne, meidän hartaista pyynnöistämme.

— Paennut! Ruhtinas kääntyi minun puoleeni aiwan kuin olisi halunnut lyödä minua. Ja koska, jos saan kysyä?

Katselin kelloani.

— Seitsemän minuuttia sitten.

— Mahdotonta! Keksikää jotain parempaa! Silloin olimme taton edessä.

— Hän kulki teidän ohitsenne palwelijaksi puettuna juuri, kun minä laukasin rewolwerin.

— Kreiwitär d'Estella! Te pelaatte waarallista peliä!

Katsoin häntä suoraan silmiin.

— Minä tahtoisin pelata wielä waarallisempaa, jos tarwittaisiin, teidän korkeutenne, pelastaaksenne sen, joka juuri ikään on wapauttanut ruhtinas Ruprechtin niistä miehistä, jotka wainosiwat hänen henkeään.

Ruhtinaan kaswoille leimahti puna ja hänen silmälautansa wärisiwät. Sitten hän awasi paperin ja alkoi luka: Paolo d'Anatello, Juan Marone, Moriello Giowanni . . . ja luki toiset nimet puoliääneen.

— Rex, nämäkin owat ne nimet, jotka serkkuni . . .

Hän kääntyi poliisien puoleen ja sanoi purewalla iwalla:

— Ja te olette yöt päiwät puuhanneet saadaksenne tämän ilmi! Mitä warten minulla on poliisejo? Ja te, Rex, te woisitte käyttää orjianne saadaksenne ilmi, mitä wirhollisjemme tekewät, eikä wakoillaksenne ruhtinatarta ja hänen naisiaan. Täsjä owat nimet ja osoitteet, jatkoi hän kääntyen poliisien puoleen, nyt te kai ainakin woitte wangita rikolliset!

— Corinna, sallitko, että wien sinut pois?

— Hra Kamariherra, käsiwartenne, sanoin hymyillen ja pelkäänpä, että hymyni oli hywin merkillinen. Rex ikäänkuin ähki, mutta hän oli kolmas kamariherra suwussaan ja hän tarjosi minulle käsiwartensa.

Nousimme kaikki wuokrawaunuihin, ja ruhtinas ehdotti, että minäkin ajaisin linnaan odottamaan poliisiraporttia.

Minä lähetin noutamaan iltapäiwän seurusteluputkua, jäin linnaan ja olin howipäiwällisellä. Ruhtinas oli sanomattoman armollinen.

Kahwin juotuamme ilmoitettiin pälisiipäällikkö, ja ruhtinas meni työhuoneeseensa. Ruhtinatar ja minä istuimme v. Hartungin, Felsenin, Rexin ja parin muun howiherran seurassa, ja howinaiset oliwat myöskin saapuwilla. Silloin ei ollut ainoatakaan henkilöä linnassa, jolle ei olisi jollakin tawalla kerrottu meidän seikkailuistamme.

Kun ruhtinas jälleen astui sisään, syntyi yleinen äänettömyys, ja me katsoimme kaikki odottawasti häneen.

— Hywät naiset ja herrat, sanoi ruhtinas asettuen puhuja-asentoon. Tänään on meidän tietoomme tullut, nimineen, osoitteineen, että täällä on ollut 6-henkinen nihilistijoukkio. Heitä on nyt etsitty sillä tulotsella, että neljä heistä on paennut, yksi on tapellut kuin hullu koira, mutta saatu kiinni, yksi taasen on löydetty sydämeen ammuttuna eräässä juutalaiskorttelin talossa, jota he kutsuwat wanhaksi synagoogaksi. Hän näyttää olleen kuolleena jo useita päiwiä. Minä en tahdo salata teiltä, naiset ja herrat, että niistä erittäin arwokkaista tiedoista, joista tänä tulos on johtunut, saamme kiittää ruhtinattaren jo tunnettua rohkeutta ja kreiwitär d'Estellan nerokkaisuutta.

Kaikki tuijottiwat meihin uteliaisuus oikein silmistä säihkyen.

Ruhtinatar istui hieno hymy huulillaan katsellen puolisoonsa ja sanoi lempeästi:

— Luulenpa tosiaankin, Ruprechti, että olen ollut hyllin onnellinen tehdäkseni sinulle ja maalle palwelukseen, mutta se on ollut mahdollista waan sinun suuren wapaamielisyytesi ja sen luottamuksen kautta, jota minulle osoitat.

Kun minä sanoin jäähywäiset, kietoi ruhtinatar käsiwartensa minun kaulani ympärille ja painoi poskensa minun poskeani wasten. Hänen poskensa oli hieman kostea.

Istuessani waunuissani ja ajaessani kotiin, näin äkkiä ajatuksissani Gerardin sinä hetkenä, jolloin hän juoksi ylös synagoogan ulkopuolisia portaita, ja silloin tiesin, miksi mihilisti, joka siellä asui, oli ollut useita päiwiä kuolleena. Mutta minä en koskaan kertonut ruhtinatar Corinnalle, että se, joka oli haawoittanut häntä käsiwarteen, oli heti paikalla saanut kuolemanrangaistuksen.

Seuraawana päiwänä mieheni tuli kotiin. Kun illalla istuimme pikkusalongissani, kerroin hänelle koko jutun, mutta kuitenkin salasin kaiken sen, mikä koski espanjalaista tanssijatarta.

Kun olin kertonut juttuni loppuun, katsahti hän minuun pistelewällä hymyllään, ja sanoi:

— Sen aineen tosiaankin woisit antaa romaanikirjailijalle.

— Eipä kai ole ketään, joka tahtoisi sen, sillä se on liiaksiromanttinen.

Hän laski kätensä hywäillen minun käteni päälle ja sanoi:

— Jospa nuo herrat romaanikirjoittajat waan tietäisiwät!

Me katselimme toistemme silmiin ja hymyilimme ja ajattelimme molemmat samaa juttua. *)

(Loppu.)

*) Tarkoittaa kertomusta „Espanjalainen tanssijatar“.